

วิทยานิพนธ์

ศึกษาการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

A STUDY OF ROLE PERCEPTION TO COMMUNITY REPRESENTATION
IN WAT LAD BUAKHAO SCHOOL

วิทยานิพนธ์

ของ

นางจิราภรณ์ บานเย็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รับ เดือน ปี..... 20 ก.ย. 2553

ลงทะเบียน..... 10224927

หรือคหบดี..... ๖๓
371.19
๑535๗
๒๕4๙

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2548

ISBN 974-373-458-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยานิพนธ์ ศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

โดย นางจิราภรณ์ บานเย็น

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ ประเสริฐศิลป์

กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ ประเสริฐศิลป์)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีมงคล เทพเรณู)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ ประเสริฐศิลป์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ในทุกด้าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำตรวจสอบ รูปแบบที่ถูกต้อง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีมงคล เทพเรณู กรรมการและเลขานุการ ที่กรุณา ตรวจสอบในเรื่องการเขียน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านด้วยความเคารพอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ ทางการบริหารและการวิจัย ขอขอบคุณ คุณเรือนใจ ศรีวาริรัตน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการแปล บทความวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ได้ และขอขอบคุณท่านผู้แต่ง ผู้เรียบเรียงตำราเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับคุณบำรุง - คุณกานดา ปัญญาธร คุณธยาพล - คุณธารินี นันทสุขเกษม เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนทุกด้าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ มีน้ำใจของท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จิราภรณ์ บานเย็น

ศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

A STUDY OF ROLE PERCEPTION TO COMMUNITY REPRESENTATION
IN WAT LAD BUAKHAO SCHOOL

บทคัดย่อ

ของ

นางจิราภรณ์ บานเย็น

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2547

จิราภรณ์ บานเย็น. (2548). ศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว.
วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ ประเสริฐศิลป์;
รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดลาดบัวขาว เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวตามความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 23 คน กลุ่มกรรมการโรงเรียน จำนวน 15 คน และกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด และแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนแต่ละด้าน เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์หาความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนแต่ละกลุ่มและทุกกลุ่มเห็นว่า การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน ทั้ง 30 ข้อ อยู่ในระดับมาก
2. เมื่อพิจารณาว่า โรงเรียนวัดลาดบัวขาวดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่องใดมากที่สุด พบว่า "ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนในโรงเรียน" มากที่สุด แต่คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองกลับมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนดำเนินงานในเรื่อง "ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี" มากที่สุด ส่วนการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่องใดน้อยที่สุด พบว่า บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มและบุคลากรในโรงเรียนมีความเห็นตรงกันในเรื่อง "ร่วมมือกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน" น้อยที่สุด แต่คณะกรรมการโรงเรียนเห็นว่า "การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน" น้อยที่สุด ส่วนคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า "การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน" น้อยที่สุด

A STUDY OF ROLE PERCEPTION TO COMMUNITY REPRESENTATION
IN WAT LAD BUAKHAO SCHOOL

AN ABSTRACT
BY
MRS.JIRAPORN BANYEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education program in Educational Administration
At Bansomdejchaopraya Rajabhat University

2005

JIRAPORN BANYEN. (2005). A STUDY OF ROLE PERCEPTION TO COMMUNITY REPRESENTATION IN WAT LAD BUAKHAO SCHOOL. GRADUATE SCHOOL, BANSOMDEJCHAOPRAYA RAJABHAT UNIVERSITY. ADVISORS : ASSISTANT PROFESSOR WIRA PRASERTSILP; ASSOCIATE PROFESSOR PORNPIPAT PERMPHOL

This research studies the case of Wat Lad BuaKhao School, Bang Kor Lam district, Bangkok. The objective of this research is to study the school's role in operating the relationship with the community from the opinions of those who are involved with the school.

The population sample under study comprises of three groups of individuals who are involved with the school classified as twenty three of the school staffs, fifteen of the school committees, and thirty two of the committees of the parents' network, totaling seventy individuals. The methodology is the closed-end questionnaire with five-point rating scales. The questionnaire collects the opinions from the respondents on each side of the school's relationship with the community. Then, the information on the frequency, the mean and the standard deviation is analyzed.

The findings of the research are summarized as follows.

1. Each and every group of the individuals in the sample perceives that the relationship of the school with the community is at high level on every aspects of the relationship. This is also true when each of the thirty questions about each aspect is considered.

2. When the area in which the school's relationship with the community is the highest is considered, the school staffs and the school committees rate "coordination with health agencies in providing health services to students" the highest. However, the committees of the parents' network rate that the area in which the of the school's relationship with the community is the highest is "coordination in arranging activities during special days related to the nation, the religion, the royal family and the customs". When the area in which the school's relationship with the community is the lowest is considered, the school staffs rate that "coordination with the community in planting trees, clearing up

canals, and improving the community's roadway" is the lowest while the school committees rate "providing musical bands, students' performances and others to the community" the lowest. The committees of the parents' network also have different point of view. They rate "utilization of the community's commercial businesses for students' practical training" the lowest.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข-ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง-ฉ
สารบัญ.....	ช-ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	7
ความสำคัญของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน.....	7
ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	10
บทบาทและความสำคัญของโรงเรียนต่อชุมชน.....	12
บทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน.....	13
หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	14
การพัฒนาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	17
ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	19
การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา.....	22
ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน.....	22
ขอบข่ายการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	38
งานวิจัยต่างประเทศ.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว....	45
การดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน.....	45
ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	47
ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	49
ด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน.....	51
การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว.....	53
ตามความคิดเห็นของทุกกลุ่ม.....	53
ตามความคิดเห็นของกรรมการโรงเรียน.....	56
ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน.....	58
ตามความคิดเห็นของกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง.....	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	70
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	70
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มและเพศ.....	42
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามกลุ่มของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง.....	46
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ในด้านการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	47
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ในด้านการให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	49
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในด้านการให้บริการ และพัฒนาชุมชน.....	51
6	การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม.....	54
7	การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของกรรมการโรงเรียน....	56
8	การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของบุคลากร ในโรงเรียน.....	58
9	การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของบุคลากร ในโรงเรียน.....	60

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2	แผนงานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	24

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานและภาคบังคับที่ทุกคนจะต้องเรียน เสริมสร้างพัฒนาการของเด็กด้านต่าง ๆ มุ่งให้อ่านออกเขียนได้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการบริหารการจัดการ และการดำเนินการของโรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2545 : 5) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนไว้ 2 ประเภท คือ งานหลักและงานสนับสนุน โดยกำหนดขอบเขตว่า งานหลัก หมายถึง งานวิชาการและงานสนับสนุน หมายถึง งานกิจการนักเรียน งานธุรการการเงินและพัสดุ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยที่งานความสัมพันธ์ชุมชนนั้นจะเป็นงานหนึ่งที่ทำให้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากชุมชนในรูปแบบเงินบริจาค ความช่วยเหลือพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งแรงงานจากชุมชน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2525 : 28) ซึ่งโรงเรียนสามารถนำมาบริหารจัดการสนับสนุนงานด้านอื่น ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันงานสัมพันธ์ชุมชนมีบทบาทมากขึ้นเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) และให้สถานศึกษาช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ (มาตรา 29) นอกจากนี้กรุงเทพมหานครถือว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการจัดการศึกษา เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งด้านอาคารสถานที่หรือการจัดการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (5) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 431 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 328,313 คน และมีครู 12,727 คน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2545 : 51)

ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ดังกล่าวกระจายอยู่ตามเขตพื้นที่ 50 เขต ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชนนั้น ๆ เป็นสิ่งสำคัญ จากผลการวิจัยของ สุนิตย์ สุวรรณมณี (2534 : บทคัดย่อ) พบว่า ภารกิจในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ได้รับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก บางโรงเรียนก็แทบไม่ได้ปฏิบัติเลย เนื่องจากงานในด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารมีเป็นจำนวนมาก และงบประมาณสนับสนุนมีไม่เพียงพอ ประกอบกับครูและบุคลากรอื่น อาจมีภารกิจในการสอนและดูแลนักเรียนจนไม่มีเวลาที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยสังคม ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้กลไกต่าง ๆ ได้ขับเคลื่อนออกไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่ดี จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแนวนโยบายของรัฐในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

การบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือร่วมมือและประสานงานจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนบริเวณโรงเรียนซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของและอุปถัมภ์โรงเรียนมาโดยตลอด ดังเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนมากตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับการบริจาคของชุมชนและวัด ดังนั้น การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่อาจจะละเลยได้ และถือเป็นหน้าที่หลักในการสนองความต้องการของสังคม ในฐานะเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ รวมทั้งต้องช่วยแก้ไขปัญหามาชิกในชุมชนด้วย (ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ 2528 : 156 – 158)

นอกจากนี้โรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความสนใจของประชาชนในชุมชน (Public interest) อันหมายรวมถึงความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อาทิ มีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและการสอน เพื่อสนองความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น อันเป็นการร่วมกันสร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นให้โรงเรียนเป็นที่กล่าวขวัญถึงในทางที่ดีงามอย่างต่อเนื่อง (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2537 : 183)

จึงกล่าวได้ว่างานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนเป็นกระบวนการสองทาง คือ โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน ให้ข่าวสารกับชุมชนและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมในเวลาเดียวกัน ปัจจุบันงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน จึงมีบทบาทและ

ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและต่อการพัฒนาชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนให้บรรลุผลได้อย่างดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนและท้องถิ่น

ในฐานะที่ผู้วิจัยเพิ่งได้รับการแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดบัวขาว สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนตุลาคม 2547 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนว่ามีการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ตามความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสถาบัน ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดลาดบัวขาว สังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 504 ถนนเจริญกรุง ซอย 80 แขวงบางคอกแหลม เขตบางคอกแหลม กรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาในปีการศึกษา 2547

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ตามกรอบภาระงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

- 2.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 2.2 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2.3 การให้บริการและพัฒนาชุมชน

3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กรรมการโรงเรียน จำนวน 15 คน บุคลากรในโรงเรียนโดยไม่รวมบุคคลที่เป็นกรรมการโรงเรียน จำนวน 23 คน และ กรรมการเครือข่ายผู้ปกครองโดยไม่รวมบุคคลที่เป็นกรรมการโรงเรียน จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น คือ ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำแนกเป็นกลุ่มกรรมการโรงเรียน กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน และ กลุ่มกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

4.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ใน 3 ด้าน คือ

1.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับประชาชนในชุมชน โดยโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.2 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียนพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพสมบูรณ์มากที่สุด

1.3 การให้บริการและการพัฒนาชุมชน หมายถึง โรงเรียนให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนและเป็นผู้ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน

2. บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ กรรมการโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน และกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

3. กรรมการโรงเรียน หมายถึง องค์คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ได้รับการเลือกสรรจากบุคคลต่าง ๆ 5 กลุ่ม ให้เป็นผู้แทนกลุ่ม

3.1 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสมาชิกสภาเขต ผู้แทนศิษย์เก่าของโรงเรียน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวนรวมทั้งสิ้น 15 คน

3.2 ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้นำของชุมชนหรือเป็นสมาชิกของชุมชนที่โรงเรียนวัดลาดบัวขาวตั้งอยู่ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 1 คน

3.3 ผู้แทนสมาชิกสภาเขต หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกสภาเขตในสำนักงานเขตที่โรงเรียนวัดลาดบัวขาวตั้งอยู่ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 1 คน

3.4 ผู้แทนศิษย์เก่าของโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 2 คน

3.5 ผู้แทนครู หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 1 คน

3.6 ผู้แทนองค์กรศาสนา หมายถึง พระภิกษุสงฆ์หรือผู้นำศาสนาอื่นที่อยู่ในชุมชนที่โรงเรียนวัดลาดบัวขาวตั้งอยู่ ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 2 รูป (คน)

3.7 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งจนได้รับการยอมรับ ยกย่อง และเคารพนับถือจากคนในชุมชนให้เป็นผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญา ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 5 คน

3.8 ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ซึ่งเป็นกรรมการวัดลาดบัวขาวโดยตำแหน่ง ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

4. บุคลากรในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนการสอนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

5. กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนวัดลาดบัวขาวที่ยังคงศึกษาอยู่ในปัจจุบัน และได้รับการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมดให้เป็นตัวแทนในการประสานงานและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการปกครองและพัฒนานักเรียน รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลงานวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดบัวขาว มองเห็นสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจนขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. นำผลงานวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

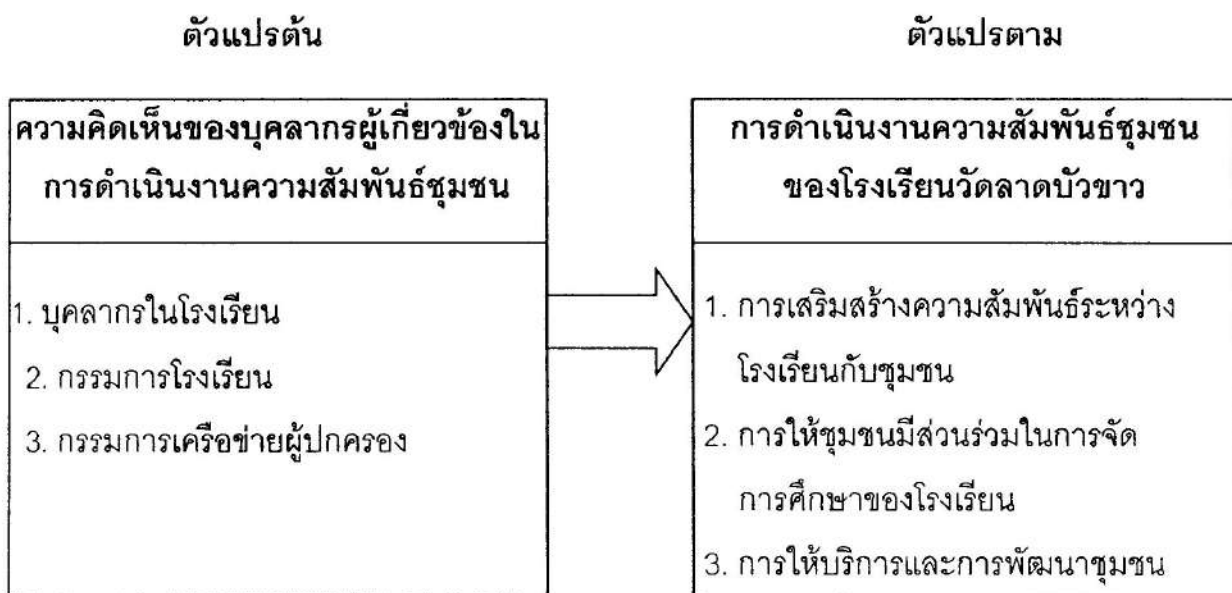
การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบภาระงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดไว้ 5 งาน คือ

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริการแก่ชุมชน
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

เมื่อศึกษารายละเอียดของงานทั้ง 5 งาน พบว่างานข้อ 1 ข้อ 3 และข้อ 5 มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงได้นำมารวมกันเป็นข้อเดียวกัน จึงเหลืองานสัมพันธ์ชุมชน 3 งาน ดังนี้

1. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. การให้บริการและการพัฒนาชุมชน

ผู้วิจัยได้นำกรอบภาระงานดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประมวลได้เป็น 3 ตอน ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็น การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้นในแง่ที่สามารถค้นหาและใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ในเวลาเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ถ้าจะให้ถึงจุดสุดยอดของการสร้างความสัมพันธ์ก็คือ ทำให้ชุมชนรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของเขา ผู้คนในชุมชนก็ย่อมจะได้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ตลอดจนเอื้ออำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยสละทรัพย์สิน ชื่ออุปกรณ์ที่โรงเรียน ยังขาดแคลน ช่วยซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน โดยมีได้คิดค่าตอบแทน ช่วยออกเงินจ้างครูช่วยสอนให้กับโรงเรียน รวมไปถึงช่วยร่วมวางแผนในการพัฒนาโรงเรียน (พนิจดา วีระชาติ 2542 : 44) ในชุมชนบางแห่ง คนในชุมชนสามารถเข้าไปอาศัยโรงเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานเลี้ยง งานแต่งงาน งานบวช ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ฯลฯ โรงเรียนหลายแห่งได้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีร้านค้าในโรงเรียนขายสินค้าให้แก่ชุมชน ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน ตามนโยบายของรัฐบาล การพัฒนาชุมชนโดยผ่านระบบการศึกษา จำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยมีเป้าหมาย คือ นักเรียน ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญของชุมชนในอนาคต

ความสำคัญของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชน ซึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชน เมื่อชุมชนเปลี่ยนไปโรงเรียนก็เปลี่ยนไป แต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนก็ต้องเป็นผู้นำชุมชนด้วย ในฐานะที่โรงเรียนเป็นผู้เตรียมสมาชิกของชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดขึ้น ฉะนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความสัมพันธ์กันโดย

1. ชุมชนส่งสมาชิกให้มาโรงเรียน
2. ให้ความรู้ ฝึกฝน อบรมและส่งกลับไปชุมชน
3. บุคลากรในโรงเรียน อันประกอบด้วย ผู้บริหาร นักเรียน คนงานภารโรงเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนอาศัยอยู่ในชุมชนและปฏิบัติงานเพื่อชุมชน
4. บุคลากรในชุมชน ได้แก่ สมาชิกของชุมชนซึ่งมีทั้งทำงานกับรัฐบาลและทำงานส่วนตัวรวมทั้งที่ทำงานให้กับเอกชนต่าง ๆ ต่างก็มีหน้าที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เช่น การให้บริการ การให้คำแนะนำปรึกษา การให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า (พนิจดา วีระชาติ 2542 : 1)

เป็นที่ทราบกันดีว่าโรงเรียนและชุมชนจะต้องสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลาคนในชุมชนจะต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อนำไปพัฒนาสังคมโรงเรียนเป็นองค์กรที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน โดยโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากชุมชนในรูปของภาษีและความช่วยเหลือพิเศษ

ดังนั้น โรงเรียนจึงมีข้อผูกพันทางกฎหมาย คีลธรรม และความรับผิดชอบร่วมกับชุมชน จึงถือว่าประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและอุปถัมภ์โรงเรียน โดยนัยดังกล่าว ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงจำเป็นต้องเป็นกระบวนการสองทางคือโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนให้ ความรู้และข่าวสารแก่ชุมชน และ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสนับสนุนโรงเรียนเช่นเดียวกัน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2525 : 33)

แต่เดิมการจัดการศึกษาทางโรงเรียนจะเป็นฝ่ายให้กับชุมชนฝ่ายเดียวทำให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้ไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้เร็วเท่าที่ควรจะเป็นทางที่ถูกแล้ว ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด นอกจากจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแล้วยังอาจใช้โรงเรียนเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนาความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนได้อีกด้วย ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาควรปรับปรุงให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และวางวัตถุประสงค์ให้สัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้น (ภิญโญ สาร 2526 : 236)

ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์ (2526 : 215) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนต่อชุมชนว่า ชุมชนมีส่วนในการกำหนดนโยบายเป้าหมายกำหนดทิศทางของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม แรงงาน เงิน วัสดุ วิทยากร ฯลฯ ก็จะทำให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนและสามารถพัฒนาโรงเรียนได้มากขึ้น

พนัส หันนาคินท์ (2530 : 98) กล่าวถึงงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าเป็นงานที่สำคัญมาก ต้องพิจารณากันเป็นพิเศษ ประเทศไทยยังเอาใจใส่เรื่องนี้กันน้อย ทั้งนี้คงเป็น

เพราะโรงเรียนรัฐบาลมีรัฐบาลอุปการะ มีใช้ของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง แต่มีหลักฐานว่าโรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นมักเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอนและการให้การอบรมนักเรียนเป็นอย่างดี นักวิชาการหลายท่านได้ออกมาสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น โรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนจะเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ และโรงเรียนจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่มเข้าหาชุมชนก่อน ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่นี้โดยตรง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหาร คณะครูในโรงเรียนและบุคลากรอื่น ๆ การสร้างความสัมพันธ์ก็ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น ทั้งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป กิจกรรมทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น และบริการจัดพิมพ์เอกสาร บริการอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษา ตลอดจนจัดโปรแกรมต่าง ๆ ทั้งในด้านการศึกษาอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจให้แก่ประชาชนในชุมชน สรุปได้ว่า โรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้แก่ชุมชน เป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน เป็นศูนย์รวมศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นศูนย์รวมของชุมชนและมีจุดมุ่งหมายเดียวกันกับชุมชน คือ ต้องการพัฒนาศาสนิกในชุมชนให้มีความสามารถในการช่วยเหลือสังคม และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

ในสังคมแต่ละสังคมจะมีสถาบันต่าง ๆ ในสังคมหลายสถาบัน โรงเรียนนับเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของคนให้แก่สังคม เพื่อให้คนเหล่านั้นไปช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้า การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ การจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย นอกจากโรงเรียนจะมีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนให้แก่ชุมชนแล้ว โรงเรียนควรขยายการพัฒนาคุณภาพของคนออกไปนอกรั้วโรงเรียน นั่นคือไปช่วยพัฒนาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วยหากทำได้ เช่นนี้โรงเรียนก็จะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง การบริหารโรงเรียนทางด้านการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 38) ให้ความสำคัญของการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชน โดยสรุปดังนี้

1. เป็นการบริหารงานที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปได้โดยสะดวก
2. เป็นการบริหารงานที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้
3. เป็นการบริหารงานที่ช่วยให้เข้าใจสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชน เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายของโรงเรียน

4. เป็นการบริหารงานที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน อันเป็นการช่วยพัฒนาสังคม อีกทางหนึ่ง

5. เป็นการบริหารงานที่ส่งเสริมในเรื่องการอยู่ร่วมกันและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

6. เป็นการบริหารงานที่มีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยราชการอื่น เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น อันจะเป็นผลดีต่อทางราชการ

สรุปได้ว่าการบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน มีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพของคนให้แก่ชุมชน ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นแล้ว ยังช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พนิจดา วีระชาติ (2542 : 51) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริม สัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกัน ตามที่กำหนด

2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา

4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมนิยมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทางเดียวกันในทุกกรณี การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นของชุมชน โรงเรียนเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดให้เท่านั้น

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 23) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ผู้บริหารนำไปปฏิบัติตามภารกิจของโรงเรียนในดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

1. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อโรงเรียน อันจะช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความสะดวกในการดำเนินงาน
2. เพื่อให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชุมชนคือ บุคคล วัสดุและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้
3. เพื่อให้โรงเรียนได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชน ทั้งด้านการเงิน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียน
4. เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือชุมชนทางด้านวิชาการและอื่น ๆ อันจะเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมอีกทางหนึ่ง
5. เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ ช่วยงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายได้สะดวก
6. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน อันจะทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

เกรียงศักดิ์ ฤทธิวงศ์ (2530 : 9) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้เพื่อประโยชน์ ดังนี้

1. ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมความเจริญของงาม
2. พัฒนาชุมชนในบริเวณที่โรงเรียนตั้งอยู่
3. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเอง
5. ใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์
6. พัฒนาความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
7. ปลุกฝังและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่ชุมชน

นอกจากนี้ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือ การรายงานเกี่ยวกับกิจการและข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจ และเห็น

ความสำคัญของการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามระบอบประชาธิปไตย แก้ไขข้อข้องใจที่ประชาชนยังไม่เข้าใจในเจตนารมณ์ของโรงเรียน และช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความศรัทธามากขึ้น (สุรพันธ์ ยันต์ทอง 2526 : 317)

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน จะได้ร่วมกันพัฒนาชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ให้โรงเรียนและชุมชนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใช้ทรัพยากรในชุมชนร่วมกัน โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาช่วยพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน และชุมชนจะได้รับประโยชน์จากโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

บทบาทและความสำคัญของโรงเรียนต่อชุมชน

โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของชุมชน ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทำให้ชุมชนประกอบด้วยบุคลากรที่มีคุณค่า สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่ในการให้การศึกษอบรมแก่เยาวชนในชุมชน และจะต้องทำหน้าที่ให้เหมาะสม โดยพิจารณาถึงความต้องการของชุมชน

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526 : 13 – 14) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของโรงเรียนดังต่อไปนี้

1. สนองความต้องการของสังคม (Demands of Society) หน้าที่ของโรงเรียนในด้านนี้คือ การฝึกให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเกี่ยวกับประเทศบ้านเมือง เพื่อให้บุคคลเป็นพลเมืองดีของประเทศนั่นเอง นอกจากนั้นโรงเรียนจะต้องฝึกคนให้มีความสามารถในทางด้านมนุษยสัมพันธ์ รู้จักนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการดำรงชีวิต และปลูกฝังให้ประชาชนพลเมืองมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย สำหรับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ชุมชนที่ด้อยพัฒนา โรงเรียนยังต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชุมชนอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อต้องการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก และในขณะเดียวกันก็เป็นการช่วยยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้สูงขึ้นอีกด้วย

2. สนองความต้องการของแต่ละบุคคล (Needs of Individuals) หน้าที่ของโรงเรียนในด้านการสนองความต้องการของบุคคล คือ การส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม รู้จักตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นต้น นอกจากนั้นโรงเรียนยังทำหน้าที่ฝึกคนให้มีสรรพภาพทางเศรษฐกิจ เช่น มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดีในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนรู้ตามหน้าที่นี้ โรงเรียนจะต้องพิจารณาถึงความสนใจ ความถนัด และระดับความสามารถของแต่ละคนเพื่อจะได้ส่งเสริมให้บุคคลเจริญเต็มที่ตามความสามารถที่เขามีอยู่

หน้าที่ของโรงเรียนในด้านที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมนักเรียน ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนตามความสามารถของบุคคลให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา อาจแยกกล่าวหน้าที่ของโรงเรียนได้ดังนี้

1. ให้ความรู้ทางวิชาการทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมให้แก่ผู้เรียน
2. ฝึกเด็กให้มีทักษะและความสามารถในด้านการประกอบอาชีพและทางด้านเศรษฐกิจ
3. ฝึกอบรมเด็กให้มีวัฒนธรรม ศิลธรรม จรรยา และมารยาท อันดีงาม
4. ดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ และระเบียบแบบแผนของ

ทางราชการ

5. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

จากบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนดังกล่าวมีข้อควรพิจารณา คือ โรงเรียนจะต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ของตนให้กว้างขวางแน่นอน ซึ่งพอจะสรุปหน้าที่ของโรงเรียนทั่วไปได้ดังนี้

1. สอนและอบรมนักเรียน
2. จัดการศึกษานอกโรงเรียน
3. ให้บริการแก่ชุมชน

บทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน

ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (สุวัฒน์ พุธเมธา 2528 : 41 – 51)

1. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญในการกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ซึ่งปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนแต่ละแห่งจะแตกต่างกัน โรงเรียนจะต้องเข้าใจชุมชนจึงจะสามารถกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายได้

2. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการที่โรงเรียนจะพัฒนาหลักสูตร การจัดหลักสูตรของโรงเรียนจะต้องพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต และความต้องการของชุมชน

3. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการที่โรงเรียนจะพัฒนาคน อันเป็นส่วนสำคัญของชุมชนนั้น

4. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการที่โรงเรียนจะพัฒนาปรับปรุงการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น โดยโรงเรียนจะต้องพิจารณาปัญหาความต้องการของชุมชนและชุมชนจะต้องยอมรับความสำคัญของโรงเรียน ให้ความร่วมมือสัมพันธ์กับโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

5. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในอันที่โรงเรียนจะพัฒนาปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับชุมชน ให้ชุมชนเข้าใจและมองเห็นความสำคัญ และนำไปเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ในชุมชนให้ดีขึ้น

6. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในฐานะเป็นแหล่งปฏิบัติชีวิตที่แท้จริงของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เพื่อนักเรียนจะได้นำผลการเรียนรู้จากโรงเรียนไปใช้ในชุมชนได้

7. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่โรงเรียนจะใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนให้มีประโยชน์ ทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์สร้างขึ้น

8. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่โรงเรียนจะพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องกันไปเพื่อชีวิตที่ดีของผู้เรียนและชุมชน เพราะโรงเรียนไม่เพียงแต่พัฒนาตนแต่ต้องพัฒนาชุมชนและสังคมควบคู่กันไปด้วย

9. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียน ในการที่โรงเรียนจะอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน โรงเรียนควรช่วยส่งเสริมและปรับปรุงเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน

10. ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในการที่ชุมชนจะช่วยเหลือนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ในเรื่องการเงิน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนแรงกายแรงใจ จากประชาชนในชุมชนนั้นด้วย

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (วิไล ตั้งจิตสมคิด 2528 : 104 – 109)

1. ชุมชนแต่ละแห่งประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในปัจจุบันไม่เท่าเทียมกัน โรงเรียนต้องพยายามศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษาและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชน เพื่อวางแนวทางในการสร้างความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน พยายามให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เขา เมื่อใดชุมชนกับโรงเรียนไม่เข้าใจ ไม่ร่วมมือกัน ผลเสียก็จะเกิดขึ้นแก่การศึกษา แก่อนาคตของเด็ก และแก่ชุมชนนั่นเอง

2. ชุมชนแต่ละแห่งต่างก็มีลักษณะพิเศษแตกต่างกันไป โดยเฉพาะในทางด้านความคิด ความเชื่อ การแสดงออกในการอนุรักษ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นต้น โรงเรียนต้องศึกษาสาเหตุของลักษณะพิเศษต่าง ๆ เหล่านั้น สาเหตุบางอย่างอาจเนื่องมาจากประวัติความเป็นมาหรือสภาพแวดล้อมของชุมชนนั่นเอง โรงเรียนควรศึกษาทำความเข้าใจเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. การสร้างความร่วมมือกับชุมชนแต่ละแห่งหรือแม้แต่ในชุมชนเดียวกัน แต่ละบุคคลต่างกลุ่ม โรงเรียนอาจใช้วิธีการเครื่องมือ และกระบวนการที่แตกต่างกัน โรงเรียนต้องกำหนดการใช้ยุทธศาสตร์ วิธีการ กระบวนการและเครื่องมือต่าง ๆ ให้เหมาะสม โรงเรียนจะมุ่งใช้ยุทธศาสตร์อย่างเดียวกัน วิธีการและเครื่องมืออย่างเดียวกันในทุกกลุ่มบุคคลนั้น อาจไม่เกิดผลดีตามที่ต้องการก็ได้

4. ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอดีต ปัจจุบัน ย่อมมีความสำคัญต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอนาคต ดังนั้นในการที่จะสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องรู้เรื่องความสัมพันธ์ในอดีต ปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนเจตคติของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อโรงเรียนจะได้พิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

5. ความร่วมมือ ร่วมใจ ความสามัคคี ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชน และการเข้าใจเป้าหมาย แผนปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6. การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงความคิดและเจตคติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยเวลาและความอดทน

7. การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมาย วางแผน และปฏิบัติงานต่อเนื่องกันไป ถ้าโรงเรียนมุ่งสร้างความร่วมมือหรือคิดทำเองเพื่อให้เห็นว่าโรงเรียนก็มีความต้องการที่จะสร้างความร่วมมือกับชุมชนเหมือนกัน แต่ไม่มีจุดหมายเป้าหมาย หรือแผนปฏิบัติงานใด ๆ ก็ไม่สามารถสร้างความร่วมมืออันดีกับชุมชนได้

8. การใช้ทรัพยากรของมนุษย์ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามไปทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้นยังเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนโดยทางอ้อม เป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาตนเอง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

การใช้ทรัพยากรของชุมชนและการใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนให้การเรียนรู้ เป็นการเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนักเรียนจะได้ประโยชน์แล้วชุมชนยังเข้าใจโรงเรียน ชุมชนมีโอกาสเรียนสิ่งต่าง ๆ ไปด้วย เป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าและประโยชน์ของโรงเรียนต่อชุมชน

9. การประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารเรื่องราว และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ประชาชนเข้าใจการทำงานของโรงเรียน เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและชุมชน ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันชุมชนก็ได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปตามแนวทางของการให้การศึกษาในโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าต้องอาศัยหลัก 8 ประการ คือ

1. หลักมนุษยสัมพันธ์
2. หลักความจริงใจ
3. หลักความซื่อสัตย์
4. หลักความคงเส้นคงวา
5. หลักความเสียสละ
6. หลักความอดทน
7. หลักความฉลาด
8. หลักความยืดหยุ่น

วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2526 : 223) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ว่า การนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนมีวิธีการ คือ รายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน สร้างความศรัทธา และความเชื่อถือ ความมั่นใจให้เกิดแก่ชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนเข้าใจในหน้าที่ของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษา ส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนมีความเข้าใจและรู้สึกว่าเป็นชุมชนให้เขาได้รู้เห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจึงควรจัดให้มีการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 9) ได้กำหนดหลักปฏิบัติในการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติได้ชัดเจนดังนี้

1. ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และ ตรงไปตรงมา
2. ติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี
3. ดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งในและนอกโรงเรียน
4. สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม
5. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน
6. ใช้วิธีดำเนินงานง่าย ๆ และเป็นกันเองกับประชาชนในชุมชน

สรุปได้ว่า การสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ โดยยึดปรัชญาของชุมชน รวมถึงบริบทต่าง ๆ ในชุมชนและต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน บุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน สามารถไปมาหาสู่ และเปลี่ยนแปลงประสานการดำเนินงานซึ่งกันและกัน ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญแก่ชุมชน ด้วยการระดมทรัพยากรในชุมชนให้มีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57) หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

การพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังนี้ (กิติมา ปรีดีดีลล 2532 : 245)

1. กำหนดรูปแบบหรือแนวทางในการประสานงาน ผู้บริหารจะเป็นผู้วางแผนแนวทางรูปแบบของความสัมพันธ์และการประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่าง ๆ
 2. ทำหน้าที่ประสานงาน บางครั้งจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่งวิทยาการหรือหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชนนั้น
 3. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน ดังนั้นผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน
 4. เป็นผู้แก้ปัญหา ปัญหาบางประการของชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลภายนอก ซึ่งบทบาทนี้จะต้องอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ
- เกรียงศักดิ์ ฤทธิวงศ์ (2530 : 10 – 11) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์แก่ชุมชน อันถือเป็นแนวทางการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาได้แนวทางหนึ่ง ดังนี้

1. จัดนิทรรศการโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 จัดนิทรรศการภายในโรงเรียน
 - 1.2 จัดนิทรรศการภายนอกโรงเรียน เช่น ที่หอประชุมอำเภอ จังหวัด หรือสถานที่อื่นๆ
2. การเปิดอาคารเรียนให้ชุมชนได้เที่ยวชมภายในและรอบ ๆ อาคารเรียน
3. การมอบรางวัล
4. การอนุญาตให้ชุมชนใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียน
5. การศึกษาผู้ใหญ่
6. การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับชุมชน
7. การให้บริการปรึกษาปัญหากฎหมาย ด้วยการให้บริการความรู้ทางด้านกฎหมายและการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย

นอกจากนี้ ทิพาพร วรรณประภา (2525 : 40) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนในการพัฒนางานด้านชุมชนสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ร่วมมือกับชุมชนในการประกอบกิจกรรมทางประเพณี
2. สร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เยาวชนและประชากรในท้องถิ่น
3. เป็นตัวกลางในการประสานงานความคิดริเริ่ม พัฒนาสังคมในท้องถิ่น
4. มุ่งเน้นการปฏิบัติตนที่ดีงามในด้านจริยธรรม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนางานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด โดยอาศัยกระบวนการต่าง ๆ ของภารกิจงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งถ้าหากผู้บริหารสามารถพัฒนางานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นผลสำเร็จจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน ดังนี้ (วิมลศรี อุปรนัย และคณะ 2528 : 141- 143)

1. ประโยชน์ที่โรงเรียนจะได้จากชุมชน

1.1 ช่วยให้ชุมชนรักโรงเรียน เป็นหูเป็นตา ดูแลให้ปลอดภัยจากการถูกทำลายให้เสียหายในทรัพย์สินหรือถูกโจรผู้ร้ายลักขโมย

1.2 ช่วยให้ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชุมชนอย่างเต็มที่

1.3 ช่วยให้ได้รับเงิน สิ่งของสนับสนุนจากชุมชน

1.4 ช่วยให้ได้รับสิ่งบริจาค เช่น ที่ดิน อาคาร พวงกุ้งฮาริมทรัพย์ต่าง ๆ จากบุคคล

ในชุมชน

1.5 ช่วยให้ได้รับบริการจากการให้บริการของชุมชนในด้านการใช้ยานพาหนะ การใช้ห้องสมุด สถานีอนามัย ฯลฯ

1.6 ชุมชนช่วยดูแลความประพฤติและความปลอดภัยของเด็กนักเรียน นักศึกษา

1.7 ช่วยให้ได้ใช้บริการจากชุมชน เช่น การจัดหางานให้เด็กทำ การฝึกงานในสถานประกอบการ

1.8 ช่วยให้โรงเรียนได้ความคิดในการที่ชุมชนให้คำปรึกษาในการพัฒนาโรงเรียน

1.9 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคุ้นเคยกับชุมชนมากยิ่งขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ฯลฯ

2. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากโรงเรียน

2.1 ช่วยให้ชุมชนมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น เป็นผลจากกิจกรรมของโรงเรียนและสถานบันการศึกษา

2.2 ช่วยให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.3 ช่วยพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน เช่น สถาบันชั้นสูงบางแห่งอาจเปิดสอนวิชา แก่เครื่องยนต์ ช่างโทรทัศน์ หรือจัดรายการสอนตอนเย็นโดยไม่คิดมูลค่าประการใด

2.4 ให้ชุมชนเข้ามาใช้ห้องสมุดในโรงเรียนได้

2.5 ให้บริการชุมชนใช้สถานที่จัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานรื่นเริงในวันปีใหม่ การแข่งขันกีฬาสำหรับประชาชน แม้แต่งานประเพณีส่วนบุคคล เช่น งานรดน้ำแต่งงาน ฯลฯ

2.6 ให้บริการชุมชนเข้ามาเรียนและเล่นดนตรีไทย รายการ "ดนตรีสำหรับประชาชน" ในวันสุดสัปดาห์

2.7 ให้ชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เทคโนโลยีทางการเกษตร

2.8 ให้ชุมชนได้ใช้เป็นสถานที่สาธิตวิธีการต่าง ๆ เช่น การปรุงอาหารที่มีประโยชน์สำหรับเด็ก

2.9 ให้ชุมชนได้มีโอกาสภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของสถาบันการศึกษาร่วมกันด้วย

2.10 ให้ชุมชนได้ผ่อนคลายความเครียดในกรณีที่โรงเรียนและสถาบันการศึกษาจัดงานรื่นเริงแสดงละคร จัดนิทรรศการ

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อาจมีปัญหาและอุปสรรคที่พียงนำมาหาแนวทางในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 10 – 11) กล่าวว่า การที่บ้านและโรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กันได้ไม่สมบูรณ์ อาจจะมีสาเหตุจาก

1. ความสับสนในบทบาทของแต่ละฝ่าย เช่น เดิมโรงเรียนรับผิดชอบทางวิชาการ จึงมุ่งเน้นทางด้านเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ไม่เน้นการมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบ้าน ส่วนทางบ้านเข้าใจว่ามีหน้าที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนเท่านั้น โรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงาม

2. ความแตกต่างของการดำเนินงานในโรงเรียน อันเนื่องจากครูมีความเข้าใจเรื่องการให้การศึกษาแตกต่างกัน การปฏิบัติก็แตกต่างกันอาจจะเป็นสาเหตุให้ครอบครัวเข้าใจงานและบทบาทของผู้สอนผิดไป

3. ครูและผู้ปกครองไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

4. โรงเรียนไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนได้ เพราะโรงเรียนทำสิ่งที่ตนคิดและเข้าใจ เช่น บางครั้งหลักสูตรขัดกับความเป็นไปได้และความเชื่อของประชาชน หรือโรงเรียนหวังจะให้ผู้ปกครองและชุมชนเปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป ผู้ปกครองไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูทำ

5. โรงเรียนมุ่งแต่ในเรื่องของตนเองมากเกินไป ปรับปรุงงานเพื่อความเจริญก้าวหน้า และความสำเร็จของงานเร็วเกินไป ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเดือดร้อนทั้งในด้านกำลังกายและกำลังงาน

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2527 : 783) ได้กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ไว้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน ได้แก่

- 1.1 ทศนคติของครูส่วนมากไม่ยอมพบผู้ปกครอง
- 1.2 ครูมีโอกาสคลุกคลีกับประชาชนน้อย เนื่องจากครูอยู่ต่างห้องที่ไม่มีบ้านพักอยู่ในโรงเรียน ประชาชนขาดความศรัทธาในตัวครูและผู้บริหารโรงเรียน
- 1.3 ครูขาดขวัญและกำลังใจเป็นเหตุให้ขาดการทุ่มเทไม่เอาใจใส่ต่องาน
- 1.4 โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ทำให้ชุมชนไม่ทราบสิทธิหน้าที่ของตนที่จะพึงมีต่อโรงเรียน
- 1.5 โรงเรียนขาดแคลนสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะสามารถให้บริการแก่ชุมชน ทำให้ชุมชนไม่ได้รับประโยชน์จากโรงเรียนเท่าที่ควร
- 1.6 โรงเรียนไม่รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงห่างเหิน
- 1.7 นโยบายของโรงเรียน เช่น การทำกิจกรรมวันหยุด กิจกรรมพิเศษ ข้อนำบางประการ ผู้ปกครองอาจไม่ให้ความร่วมมือ ถ้าโรงเรียนไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบ
- 1.8 โรงเรียนส่วนใหญ่อาศัยเงินอุดหนุนของรัฐบาล ทำให้ทางราชการเข้ามาควบคุมการดำเนินงานมากเกินไป
- 1.9 ผู้บริหารระดับท้องถิ่นขาดการสนับสนุนในเรื่องการศึกษาเท่าที่ควร
- 1.10 การดำเนินงานของฝ่ายบริหารส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ กระทำตนเข้ากับประชาชนไม่ได้

2. ปัญหาที่เกิดจากชุมชน ได้แก่

- 2.1 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา
- 2.2 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนที่พึงมีต่อโรงเรียน
- 2.3 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาพอที่จะสนใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน
- 2.4 ทศนคติของผู้ปกครองที่ไม่ชอบครูเป็นรายบุคคล ทำให้ไม่ร่วมมือกับโรงเรียน
- 2.5 การเข้าใจผิดของผู้ปกครองบางครั้งกลายเป็นปัญหาใหญ่ยากที่จะแก้ไขได้
- 2.6 การแตกต่างทางภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ทำให้เกิดปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สวัสดี สุวรรณอักษร (2528 : 19 – 21) ได้กล่าวถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้ปกครองต่อครูและโรงเรียนซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐาน หรือองค์ประกอบหลายประการ เช่น

1.1 ประสบการณ์ของผู้ปกครองที่ได้รับมาจากโรงเรียนสมัยที่เป็นนักเรียน

1.2 อาชีพของผู้ปกครองที่อาจจะต่ำกว่า สูงกว่า หรือเท่าเทียมกับอาชีพครู

1.3 ฐานะทางสังคมของผู้ปกครอง ซึ่งจะชี้ได้ว่าจะมีโอกาสร่วมมือกับโรงเรียนได้มากน้อยเพียงไร

1.4 ความคิดเห็นของบุคคลในครอบครัวเกี่ยวกับการศึกษา บางครั้งก็ขัดแย้งกับความคิดเห็นของครู

1.5 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสอนของครู

2. ทักษะของครูต่อผู้ปกครองขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์ การฝึกอบรม และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครู ดังนี้

2.1 ครูบางคนเกรงอำนาจมีของผู้ปกครองนักเรียนและไม่กล้าติดต่อกับทางครอบครัวของนักเรียน

2.2 ครูบางคนถือตนและมักจะแก้ปัญหาเด็กโดยไม่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน

2.3 ครูบางคนคิดว่าผู้ปกครองนักเรียนไม่เป็นมิตรในการดำเนินงานของครู เช่น ผู้ปกครองตามใจเด็ก ผู้ปกครองวิพากษ์วิจารณ์ครู เป็นต้น

สรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 2 ลักษณะคือ

ลักษณะที่หนึ่ง ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากสภาพภายในโรงเรียนเอง เช่น นโยบายโรงเรียน บุคลากร ตลอดจนระเบียบวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนไม่สนองความต้องการของชุมชน และไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชน

ลักษณะที่สอง เป็นปัญหาที่เกิดจากชุมชนเอง เนื่องจากชุมชนไม่เข้าใจนโยบายของโรงเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน อันมีผลมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน มีความแปลกแตกต่างไปจากชุมชนอื่น

ผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาบริบทของชุมชน เมื่อพบอุปสรรคและปัญหาที่ต้องร่วมมือกับชุมชน ทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อขจัดความรู้สึกไม่เข้าใจให้หมดไป หันมาร่วมมือร่วมใจกันสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ก็จะนำประโยชน์สูงสุดมาสู่ชุมชนตลอดไป

การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน

วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2526 : 116 – 118) กล่าวถึง งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติไว้ 6 กลุ่ม คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานด้านนี้ผู้นำควรจะต้องศึกษาเกี่ยวกับ
 - 1.1 ลักษณะของชุมชน
 - 1.2 ความต้องการของชุมชน
 - 1.3 การให้ข้อมูลของโรงเรียนแก่ชุมชน
 - 1.4 บทบาทของโรงเรียนในชุมชน
 - 1.5 บทบาทขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน
2. หลักสูตรและการสอนเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการ และการประเมินผลโปรแกรมการศึกษาบทบาทของผู้นำในด้านนี้เกี่ยวกับ
 - 2.1 การวางจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา
 - 2.2 การวางโครงการของการเรียนการสอน
 - 2.3 หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของชาติ
 - 2.4 การจัดหาและเลือกใช้สื่อการเรียนและอุปกรณ์การสอน
 - 2.5 การประเมินผลการสอน
3. บุคลากรด้านนักเรียน หัวหน้าสถานศึกษาควรจะเป็นผู้นำในการจัดการเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
 - 3.1 การบริหารกิจการนักเรียน และการจัดรูปองค์กรนักเรียน
 - 3.2 ระเบียบและระเบียบต่าง ๆ
 - 3.3 การจัดบริการให้แก่นักเรียน
 - 3.4 การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน
4. การบริหารงานบุคคล งานด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้นำในสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาส่วนใหญ่ขึ้นกับการบริหารงานบุคคลไม่น้อยเลย ผู้นำควรจะพิจารณาการบริหารงานบุคคล ดังต่อไปนี้
 - 4.1 นโยบายของการบริหารงานบุคคล
 - 4.2 การเลือกบุคคลเข้าทำงาน
 - 4.3 การนิเทศงาน
 - 4.4 การประเมินผลและประสิทธิภาพของการสอน

5. อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการบริการนักเรียน จำเป็นต้องใช้สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ งานด้านนี้มีความหมายรวมถึงอาคารสถานที่ สนาม วัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรจะสนใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

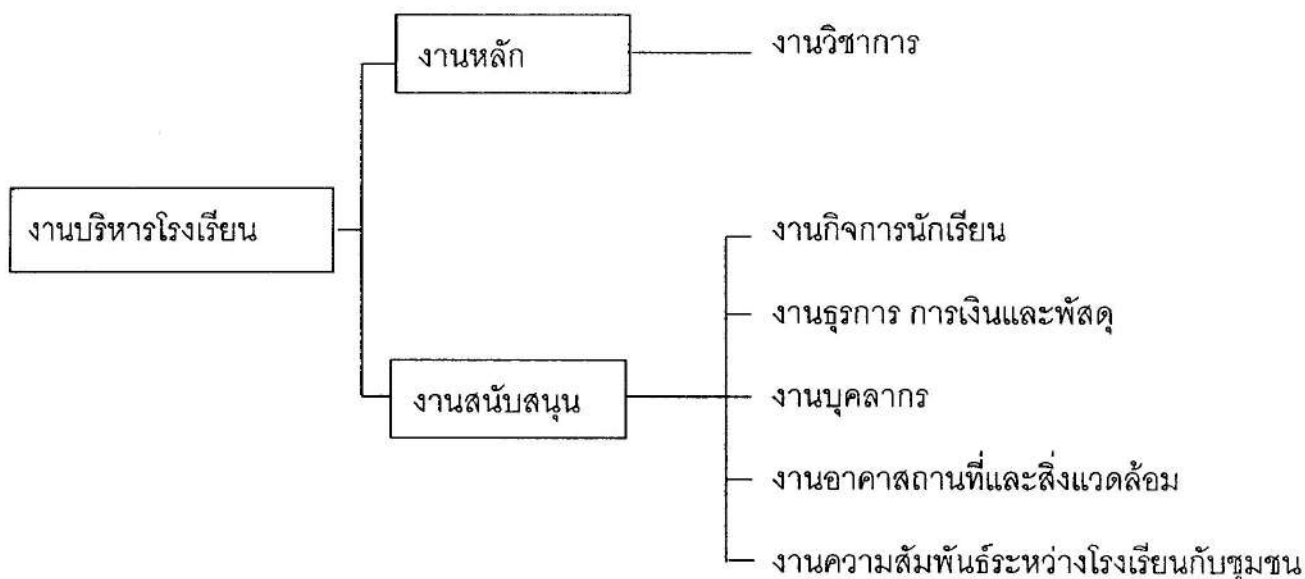
- 5.1 การวางแผนอาคารสถานที่
- 5.2 การพัฒนาและบำรุงรักษาอาคารสถานที่
- 5.3 วัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการเรียนการสอน

6. การเงินและธุรการ งานด้านนี้เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการเรียนการสอนสิ่งที่ผู้นำควรจะให้ความสนใจ ได้แก่

- 6.1 การทำงานงบประมาณ
- 6.2 การใช้จ่ายตามแบบแผนทางราชการ
- 6.3 งานสารบรรณ
- 6.4 งานประชาสัมพันธ์
- 6.5 งานพัสดุ ครุภัณฑ์

สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 6 งาน ดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2540 : 29 – 30)

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานธุรการ การเงินและพัสดุ
4. งานบุคลากร
5. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แผนภูมิที่ 2 แผนงานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ที่มา : สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2540 : 29 – 30

จากแผนภูมิที่ 2 การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จะเห็นว่างานทั้ง 6 งาน สามารถแบ่งงานบริหารโรงเรียนเป็น 2 ประเภท คือ งานหลักและงานสนับสนุน

ขอบข่ายการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540 : 18) ได้กำหนดกรอบภารกิจของการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของโรงเรียนให้ชุมชนทราบด้วยวิธีการง่าย ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน ชุมชน และโรงเรียน

2. การให้บริการแก่ชุมชน เป็นการให้บริการต่าง ๆ ของโรงเรียนแก่ชุมชน และเป็นผู้นำในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน

3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยบุคลากรของโรงเรียนเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น

4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์มากที่สุด

5. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรในชุมชน เป็นการทำกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับประชาชนในชุมชน โดยโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เมื่อพิจารณากรอบภารกิจของการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่่างานข้อที่ 5 คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและงานข้อที่ 3 คือ การร่วมกิจกรรมของชุมชนไว้ในข้อนี้แล้ว ดังนั้นขอบข่ายการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน จึงมี 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. การให้บริการและการพัฒนาชุมชน

1. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะครอบคลุมงานต่าง ๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การร่วมกิจกรรมของชุมชน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และองค์กรในชุมชน

1.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์ คือ วิธีการของสถาบันที่มีแผนและการกระทำต่อเนื่องในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน อันเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นดำเนินงานไปได้ผลดี สมความมุ่งหมาย โดยอยู่บนพื้นฐานของความจริงและโดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐาน (ไพบูลย์ สิ้นลาร์ตน์ 2526 : 12)

จรัล โพธิศิริ (2529 : 109) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลกับประชาชน ซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จึงเป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนเป็นสถานที่จำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับมวลชน มีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของสถาบันอื่น ๆ เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิดและนิสัยใจคอให้แก่เด็ก อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นการดำเนินกิจการใด ๆ ของโรงเรียนจะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนกระทำ ผู้ปกครองที่ไม่รู้ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน เขาอาจไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งบางครั้งอาจแสดงตัวต่อต้านการกระทำของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นตราบใดที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอยู่ การประชาสัมพันธ์จึงถือเป็นความสำคัญที่โรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการ บอกกล่าวแสดงข้อเท็จจริง ความก้าวหน้า

หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนร่วมมือ ร่วมกิจกรรม ด้วยแล้วยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีงามนำศรัทธา เลื่อมใสมาสู่สถาบันโดยตรงอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 12) เสนอความหมาย และขอบข่ายของการประชาสัมพันธ์ได้ดังนี้ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะช่วยให้ โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้นและขอบข่ายของงานนี้อาจพิจารณาได้จากกิจกรรมต่อไปนี้

1. การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน
2. การจัดทำจุลสาร หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่
3. จัดป้ายประกาศ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน
4. การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2526 : 275) กล่าวว่า เป้าหมายในการประชาสัมพันธ์กับชุมชน เช่นว่า เพื่อให้ชุมชนรู้จัก เข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิด ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างพอดี โรงเรียนต้องอาศัยชุมชน หลายด้าน ด้านที่เห็นชัดเจนที่สุด คือ การให้การศึกษแก่นักเรียน ซึ่งประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ ก็โดยที่ชุมชนหรือผู้ปกครองให้ความสนใจต่อกิจกรรมการศึกษา นอกจากนั้นการให้ความช่วยเหลือ ด้านการศึกษาอื่น ๆ ประเด็นที่สำคัญ คือ การดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินไป ด้วยตนเองได้ลำพัง งบประมาณอย่างเดียวไม่ทำให้โรงเรียนได้ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร การปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียน จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านต่าง ๆ อย่างมาก

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 18) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนได้ดังนี้

1. เพื่อสนองรายงานให้ประชาชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้รู้สึกเป็นเจ้าของ และเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความใกล้ชิดกัน ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งโรงเรียนและที่บ้าน
4. สร้างความเชื่อถือศรัทธา ความเชื่อมั่น และความนิยมของประชาชนให้มีต่อโรงเรียน
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการศึกษา เพื่อโรงเรียนจะได้หาแนวทางสนองตอบต่อความต้องการอย่างแท้จริง

6. ช่วยแก้ไข ขจัดบิดเบือนความขัดแย้ง บรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และประชาชนที่มีต่อโรงเรียนให้หมดสิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองโรงเรียนด้วยความชื่นชม

7. เปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้แนวคิด มิใช่เพียงแต่ความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

8. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ และเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องมีกฎระเบียบ เพื่อร่วมมือในการปฏิบัติงาน

9. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินด้านการเงินที่ขาดแคลน

10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนใกล้เคียง โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและศูนย์วัฒนธรรมของชุมชน

นวน พินธุพันธ์ (2529 : 56 - 57) ได้เสนอวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีสิ่งตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอาจทำง่าย ๆ เป็นเอกสารโร เนียวแล้วฝากนักเรียนไปแจกผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็จะทราบข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน อาจจะมีข่าวครูใหม่ ครูย้าย กิจกรรมของโรงเรียน แม้กระทั่งสิ่งที่ผู้ปกครองควรทราบและเข้าใจ เพื่อจะได้มองโรงเรียนในแง่ดีต่อไป ทางโรงเรียนอาจจะแจกให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นด้วยก็เป็นการดียิ่ง

2. จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน เพื่อตอบข้อมูลและให้ความสะดวกแก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียน

3. จัดเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนทางสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เช่น ทางโรงเรียนจะจัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน หรือเชิญวิทยากรไปบรรยายให้นักเรียนฟัง ก็อาจจะเผยแพร่ข่าวสารนี้ทางสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4. ให้นักเรียนทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนจะได้ช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบต่อไป ทางโรงเรียนสามารถแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบในตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน ครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนอาจจะนำไปย้ำในห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง

5. ให้ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณงานการโรง ได้ทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้องด้วย ถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนมาติดต่อกับทางโรงเรียน แต่ไม่พบเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โดยตรงแต่พบบุคคลดังกล่าวจะได้แจ้งข่าวสารที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนอกเวลาราชการ

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในโรงเรียนให้ชุมชนทราบด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ให้ชุมชนรู้จักและเข้าใจโรงเรียน มีความภูมิใจว่ามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างเยาวชนในชุมชนซึ่งคือบุคลากรของผู้คนในชุมชนให้สามารถนำการศึกษาไปสู่วิถีชีวิตที่เหมาะสมในชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

1.2 การร่วมกิจกรรมของชุมชน

การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถ และอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ กิจกรรมของชุมชนที่โรงเรียนควรปฏิบัติมีหลายอย่างได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 38)

1. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมศาสนา
2. เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น หรือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
3. ร่วมงานอื่น ๆ ของท้องถิ่น หรือของบุคคลตามวาระอันควร

โรงเรียนกับชุมชนจะยังไม่เกิดปฏิสัมพันธ์กันจนกว่าจะได้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันก่อนจึงให้ความสัมพันธ์เริ่มต้นขึ้น กิจกรรมที่เป็นสื่อในรูปพฤติกรรมที่เห็นชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อความสัมพันธ์ ซึ่งถือว่าการร่วมปฏิบัติกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะทำให้เกิดการสนับสนุนร่วมมือร่วมใจ อันจะยังผลให้โรงเรียนดำเนินการไปสู่เป้าหมาย "โรงเรียนของชุมชน" ที่แท้จริง กิจกรรมอีกประการหนึ่งที่โรงเรียนจะร่วมกับชุมชนดำเนินการคือ กิจกรรมประเภทสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน ศิษย์เก่าและผู้ปกครองนักเรียน โดยมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนส่งสมุดรายงาน ผลการศึกษาหรือแจ้งข่าวการเรียน และความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ คณะครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองครู กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และครู การจัดงานศิษย์เก่าสัมพันธ์ การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบกับนักเรียน เพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต (ฉลาด บุตรเนียน 2524 : 14 -15)

หวน พินธุพันธ์ (2529 : 77) ได้เสนอการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนไว้ 2 ลักษณะคือ

1. การออกไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนและส่งเสริมให้ครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนด้วย การที่ครูใหญ่หรือคณะครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยให้เกิดปรึกษาหารือกันในด้านต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับตัวนักเรียนว่าอยู่บ้านกับที่โรงเรียนมีพฤติกรรมเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ทางวัดจัดงานประจำปี จัดพิธีเวียนเทียนทางโรงเรียนก็พานักเรียนไปช่วยงานหรือร่วมพิธี นอกจากนี้ถ้าประชาชนในชุมชนมีงานศพ งานอุปสมบท งานทำบุญ ครูใหญ่หรือคณะครูก็ควรไปร่วมงานด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนี้จะทำให้ครูได้พบปะพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ หลายฝ่ายด้วยกัน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 24) ได้รวบรวมกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนไว้เป็นหมวดหมู่ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ให้คำนึงถึงความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนและจากสภาพที่เป็นจริง วัดจะเป็นศูนย์รวมใจของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความร่วมมือกับวัด ตลอดจนหน่วยงานในชุมชนต่าง ๆ เป็นต้นว่า งานทอดกฐิน การจัดงานประจำปี การร่วมมือกันปลูกต้นไม้ เป็นต้น

2. กิจกรรมพัฒนาชุมชน นำความเจริญมาสู่หมู่บ้านของตน โรงเรียนสามารถนำความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้นว่า การประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร ทัศนศึกษา กิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลสะท้อนให้ประชาชนให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือเมื่อโรงเรียนต้องการ

3. กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมชุมชน เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมือง เช่น งานสงกรานต์ การแข่งเรือ งานลอยกระทง งานอุปสมบท สามเณรหมู่ งานศพ โรงเรียนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เป็นต้นว่า การเข้าร่วมขบวนแห่ร่วมประกวดร่วมประดิษฐ์หรือจัดดอกไม้

4. กิจกรรมกีฬาในชุมชน กิจกรรมนี้จะเสริมสร้างพลังสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้ดี เช่น ตะกร้อ ฟุตบอล สามารถดึงคนหนุ่มสาวและเด็กให้มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจอันเป็นส่วนเสริมสร้างกำลังของชาติในภายหน้า

5. กิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี

6. กิจกรรมสุขภาพอนามัย ทางโรงเรียนและเจ้าหน้าที่อนามัย สามารถประสานงานให้ความร่วมมือกับชุมชนในเรื่องการบริการ ให้คำแนะนำและตรวจรักษา

7. กิจกรรมบริการ โรงเรียนควรให้ความเอื้อเฟื้อร่วมมือกับชุมชน เป็นต้นว่า การให้ยืมโต๊ะ เก้าอี้ หรือสนามโรงเรียนในการบริการให้คำแนะนำและตรวจรักษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2526 : 339) ให้ข้อคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนสามารถให้ความร่วมมือกับชุมชน โดยให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดกิจกรรมให้บุคลากรในโรงเรียนไปช่วยกิจการงานส่วนรวมที่ชุมชนจัดขึ้น ให้ยืมวัสดุครุภัณฑ์เพื่อใช้

ในงานที่เป็นส่วนรวมที่ชุมชนจัดขึ้น ให้ยึดสถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมของชุมชน ให้นักศึกษ
 ในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยเป็นกรรมการช่วยเหลือทั้งกำลังความคิด

การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เป็นภารกิจที่โรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการ
 ให้เหมาะสม โดยเลือกกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ โดยที่โรงเรียนจะต้องศึกษาข้อมูลในชุมชน เช่น
 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ อาชีพ ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อจะได้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตาม
 ความต้องการของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนจะได้ร่วมมือกับโรงเรียนใน
 ด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาย่างแท้จริง

1.3 การเสริมสร้างงานสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรในชุมชน

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540 : 8) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการสร้างเสริม
 ความสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน
2. ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งวิทยากร

มาเสริมการเรียนรู้แก่โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 20 - 25) ได้กำหนด
 แนวปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ดังนี้

1. ให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน
2. จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชน
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน เช่น การตอบปัญหาชิงทุนการศึกษา
4. จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่า หรือสมาคมครูและผู้ปกครอง

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2528 : 312 - 315) กล่าวถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
 โรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในชุมชนไว้ละเอียดกว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนอื่น
 ในชุมชนเป็นสิ่งที่ควรอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสานประโยชน์ซึ่งและกัน และเป็นการดึงหน่วยงานอื่น
 ให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและ
 ประชาชน การสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าว อาจทำได้ดังนี้

1. การสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยอื่น โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่จาก
 หน่วยงานอื่นอยากจะคุ้นเคยกับคณะครูอยู่แล้ว เพราะโรงเรียนมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนของเขา
 อยู่มากมายเพียงแต่ครูยิ้มแย้ม ทักทาย ปราศรัย ให้ความสนทสนมเป็นกันเอง ในไม่ช้าสัมพันธ์ภาพ
 อันดีต่อกันก็ดำเนินไปอย่างราบรื่น

2. การให้บริการด้านอาคารสถานที่ บางครั้งหน่วยงานอื่นมีความจำเป็นต้องอาศัยอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อกิจกรรมบางอย่าง โรงเรียนก็ควรอำนวยความสะดวกและบริการในเรื่องต่าง ๆ ในฐานะเจ้าของสถานที่เป็นอย่างดี ทั้งนี้จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

3. การดึงหน่วยงานอื่นมาสู่โรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนมีห้องเรียนว่างอยู่อาจให้หน่วยงานอื่นมายืมใช้ชั่วคราว เช่น จัดตั้งเป็นหน่วยบริการอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เยาวชน ที่ทำการเกษตรตำบล ยุวเกษตร สภาตำบล ฯลฯ โรงเรียนจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากบริการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานดังกล่าวรวมทั้งความร่วมมือทางด้านบุคลากร

4. การประสานงานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม หรือให้บริหารในโรงเรียนแก่นักเรียนและประชาชน เช่น สาธารณสุขมาบริการเกี่ยวกับสุขภาพ เกษตรมาจัดแปลงสาธิตในโรงเรียนให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ การประสานงานดังกล่าว เป็นการประสานประโยชน์การทำงานร่วมกับหน่วยงานก็ได้ผลงาน โรงเรียนและประชาชนก็ได้รับประโยชน์ การทำงานร่วมกันอยู่เสมอย่อมทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

5. ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมา เช่น ร่วมแสดงกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมา เช่น ร่วมแสดงนิทรรศการ จัดการแสดงละคร ฟ้อนรำ ดนตรี กีฬาไปร่วมด้วย เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมขึ้นบ้าง หน่วยงานอื่นก็จะมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนเช่นกัน

6. ช่วยสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานอื่นโดยอาศัยนักเรียน เช่น ช่วยส่งจดหมายให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งอยู่นอกเขตการจ่ายของไปรษณีย์ เป็นต้น การช่วยให้หน่วยงานอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้หน่วยงานนั้น ๆ มองเห็นคุณค่าของโรงเรียนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนต่างมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ดังนั้น การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนรวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น จึงเป็นการดำเนินงานและการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยอาจกำหนดให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่องานต่าง ๆ กับชุมชนและการจัดกิจกรรมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2540 : 4 – 5)

ศิริวัฒน์ นิจนตร (2528 : 124 – 125) กล่าวว่า วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นมีหลายขั้นตอน โดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน หรือผู้ปกครองแล้วจึงขยายความร่วมมือไปสู่หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน โดยโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัยและการพัฒนาต่าง ๆ
2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียนและชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น
3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด
4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น อาทิเช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน

นอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 27) ระบุว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โรงเรียนควรดำเนินการให้มีกิจกรรมอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน
2. การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชน
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียน เช่น การตอบปัญหาชิงทุนการศึกษา การแข่งขันหรือการประกวดต่าง ๆ
4. การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่า รวมทั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง

2. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8(2) ได้กำหนดหลักการของการจัดการศึกษาไว้ว่า "ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา" และในมาตรา 9(5) ยังได้เน้นกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก "ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา" ซึ่งหลักการทั้งสองประการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้ได้คุณภาพของนักเรียนที่สมบูรณ์มากที่สุด

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2545 : 24) กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

2.1 มีคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน

2.2 จัดประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หรือคณะกรรมการศึกษากับบุคลากรในโรงเรียน

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องกระทำเพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจ จุดมุ่งหมาย การดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมจัดโรงเรียน โดยคิดว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีบทบาทในการเสนอแนะ การบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรับปรุงดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น คือ กล้าดำเนินติชมโรงเรียนอย่างจริงใจ จนโรงเรียนได้ข้อมูลไปพิจารณาหาทางนำออกไปใช้และปรับปรุงการจัดโรงเรียน

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2527 : 24) เสนอแนะการนำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน พอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบต่าง ๆ เช่น กลุ่มสนใจ
2. การจัดนิทรรศการ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ทราบผลงานทางวิชาการของเยาวชนในโรงเรียน
3. การจัดงานประจำปีของโรงเรียน
4. การจัดฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน ยุวกษัตริย์
5. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การจัดงานวันปีใหม่ วันสงกรานต์ หล่อเทียนพรรษา งานทำบุญประเพณีอื่น ๆ ที่ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรมแก่นักเรียน โดยการเชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันไหว้ครู การจัดงานวันพ่อ งานวันแม่
7. การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียน
8. การเชิญชวนประชาชนเข้ามาเป็นวิทยากร

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคณะ (2530 : 130) มีความเห็นว่า การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ควรจัดให้มีคณะกรรมการโรงเรียนขึ้น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนครู อาจารย์ และผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ร่วมกันทำงานและประชุมปรึกษาหารือกันเป็นระยะ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาความเป็นอยู่ของนักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การส่งเสริมการทำกรบ้าน การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การตกแต่งอาคารสถานที่ให้เหมาะสมและการพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนที่คณะกรรมการเห็นสมควรพิจารณาร่วมกัน

โรงเรียนกับชุมชนเป็นกระบวนการสองทางที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่สภาพปัจจุบันพบว่าโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อกันน้อยมาก รัฐจึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้ปกครอง

และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนได้เข้ามาส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพพร้อมกันนั้นก็จะได้พัฒนาบุคคลในชุมชนไปพร้อม ๆ กันด้วย

นอกจากนี้ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีโครงการนำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 301) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนและบุคคลในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจต่อโรงเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีของบุคคลอันพึงประสงค์ในชุมชน
4. เพื่อให้นักเรียนได้เป็นว่าครูคนแรกของเขา คือ บิดามารดา
5. เพื่อให้โรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

สรุปได้ว่า การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะชุมชนประกอบด้วยทรัพยากรหลายอย่าง อาทิ บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประเพณี วัฒนธรรมองค์กรและสถาบันต่าง ๆ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สิ่งเหล่านี้จะต้องนำเข้ามาสู่โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนและในชุมชน

3. การให้บริการและการพัฒนาชุมชน

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2540 : 18) กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานด้านการให้บริการแก่ชุมชนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ที่โรงเรียนสามารถให้บริการแก่ชุมชนได้

2. มีการบริการทางวิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่แก่ชุมชน

นอกจากนี้การให้บริการแก่ชุมชน สามารถแยกกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ (วรรณิ เหล่าสุนทร 2525 : 5)

1. ในระบบโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่โรงเรียนควรได้เอื้อเพื่อแก่ชุมชน ให้ชุมชนมาใช้อาคารที่เป็นของโรงเรียนตลอดจนห้องสมุด โรงฝึกงาน หอประชุม สนามกีฬาและอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อทำกิจกรรมด้านความรู้ทางวิชาการและกิจกรรมของประชาชนในชุมชนเองทั้งที่เป็นส่วนตัวและส่วนรวม

2. นอกกระบบโรงเรียน โรงเรียนจัดโครงการที่จัดขึ้นเพื่อบริการประชาชนในชุมชน ได้แก่

2.1 โครงการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ เช่น การจัดห้องสมุดโรงเรียนไว้บริการประชาชน การสอนหนังสือให้กับผู้ใหญ่ในโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ การให้ความรู้ทางด้านโภชนาการอนามัย ในรูปการบรรยาย อภิปราย ตามความเหมาะสม

2.2 โครงการส่งเสริมวิชาชีพ อาจจะใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอาชีพให้แก่ประชาชน
ในด้านต่าง ๆ

2.3 โครงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.4 ใช้โรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

2.5 จัดการพบปะระหว่างครูและผู้ปกครองเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจ
อันดีต่อกัน

2.6 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ อาจจะใช้สถานที่ของโรงเรียน รวมทั้ง
อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรืออุปกรณ์โสตทัศนศึกษา

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2528 : 216 – 218) ได้กล่าวถึงการให้บริการชุมชนไว้ว่า โรงเรียน
สามารถจัดเป็นบริการแก่ชุมชน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนเป็นสถานที่ให้บริการแก่นักเรียนจำนวนมากอยู่แล้ว โรงเรียน
จึงเหมาะสำหรับกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วย ดังหากชุมชนขอให้อาคารบริเวณของโรงเรียน เพื่อ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว โรงเรียนจะต้องจัดอำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างดี

2. ด้านเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องใช้ที่ยกเคลื่อนที่ได้ เช่น โต๊ะเก้าอี้ โต๊ะหมู่บูชา ถ้วยชาม
เครื่องขยายเสียง ผ้า màn ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ ซึ่งชุมชนไม่มีไว้เป็นประจำเพื่อกิจการของชุมชน ครอบครัว
หรือหมู่บ้านอาจจะขอยืมใช้ โรงเรียนควรเอื้ออำนวยความสะดวก

3. ด้านความรู้ เป็นบริการที่พัฒนาคนให้มีความคิดและความรู้ ตลอดจนสติปัญญา
อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน โรงเรียนควรจัดรายการประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น
จัดบรรยายธรรม การปกครอง การเกษตร การเลี้ยงดูทารก การอนามัย เป็นต้น

4. ด้านสวัสดิการ เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับแก้ปัญหา สนองความต้องการ
ตลอดจนช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน ได้แก่ การจัดสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา
สหกรณ์ ร้านค้า ธนาคารข้าว ศูนย์ที่พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตู้ยาประจำหมู่บ้าน บริการน้ำสะอาด
และบริการโรงฝึกงาน เพื่อซ่อมเครื่องมือการเกษตรโดยคิดค่าบริการในราคาถูกเป็นพิเศษ

5. ด้านบุคลากร ได้แก่ ครู นักเรียน และภารโรง บุคลากรเหล่านี้สามารถให้บริการและ
ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชนได้ทั้งในด้านแรงงาน ความคิด และด้านอื่น ๆ

ศิริ เทศประสิทธิ์ (2526 : 212 – 215) ได้สรุปบทบาทหลักของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะ
เป็นผู้ให้บริการแก่ชุมชนที่ควรจะต้องปฏิบัติ 2 ประการ ดังนี้

1. การให้บริการด้านวิชาการ เป็นการบริการเชิงพัฒนา คือ มุ่งที่จะทำให้ผู้รับบริการมี
ความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อที่
จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และสร้างเจตคติของผู้บริหารให้ถูกต้องทาง ให้เกิดความคิดริเริ่มในการพัฒนา

ชุมชนของตนเอง และรู้จักวิธีการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักพิจารณาในการให้บริการด้านวิชาการ คือ

1.1 บริการให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนาชุมชนที่วางไว้ โดยศึกษาจากนโยบายของรัฐบาล คำแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 บริการให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็น ความขาดแคลน ซึ่งทราบได้จากการสำรวจ หรือเก็บข้อมูล

1.3 บริการด้านวิชาการที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง เช่น

1.3.1 วิชาสี่พระยะสั้น เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ

1.3.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ เช่น แนะนำสุขภาพ

2. การให้บริการด้านทรัพยากรบุคคล เงินและวัสดุอื่น ๆ มีลักษณะในการพิจารณา ดังนี้ คือ

2.1 บุคคล โรงเรียน อาจจัดครู เจ้าหน้าที่ หรือนักเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.2 การเงินและวัสดุที่จะนำไปบริการแก่ชุมชน ผู้บริหารจะต้องระมัดระวังมิให้ขัดต่อกฎหมายและระเบียบแบบแผน

2.3 การให้ความร่วมมือร่วมใจหรือให้กำลังใจในการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีของชุมชนต่อโรงเรียน

ในการให้บริการแก่ชุมชนนั้น สุพิชญา ธีระกุล (2523 : 48) ได้เสนอรายการที่โรงเรียนควรจัดบริการให้แก่ชุมชน ไว้ดังนี้

1. อาคารสถานที่
2. เครื่องใช้
3. ความรู้
4. บุคลากร

สรุปได้ว่า การให้บริการแก่ชุมชนต้องคำนึงถึงประชาชนในชุมชนว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร มีความต้องการพื้นฐานอย่างไรบ้าง โรงเรียนจะให้บริการแก่ชุมชนในด้านใดบ้าง เมื่อได้ข้อมูลแล้วทางโรงเรียนก็ดำเนินการในการให้บริการแก่ชุมชน ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ หรือแม้แต่ไปช่วยพัฒนาชุมชน เช่น ในเรื่องการประกอบอาชีพ หรือ อื่น ๆ เพื่อให้ชุมชนได้ประโยชน์จากโรงเรียนตามสมควรแก่ความจำเป็น

โรงเรียนมีหน้าที่ในการให้บริการและพัฒนาชุมชนในฐานะโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ในการบริการทางวิชาการและให้บริการบุคลากรทั้งอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ (ปรีชา คัมภีรปกรณ์ 2528 : 770 - 772)

1. การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ โรงเรียนสามารถจัดได้ทั้งในรูปแบบของการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ สายอาชีพ และกลุ่มสนใจ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน ความร่วมมือของผู้บริหารและความต้องการของประชาชน

2. การจัดนิทรรศการ เป็นการแสดงผลงานทางวิชาการของโรงเรียนให้ประชาชนทราบ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าชมกิจการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ของโรงเรียน โดยทั่วไป กิจกรรมนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เห็นผลงานและความสามารถของครู อันจะก่อให้เกิดความศรัทธาต่อโรงเรียนด้วย

3. การจัดฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมเยาวชน ลูกเสือชาวบ้าน ไทยอาสาป้องกันชาติหรือยุวกาชาด โดยโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมขึ้นที่ โรงเรียนเป็นการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน ได้รับการบริการที่โรงเรียนมีอยู่ เกิดความสนิทสนมคุ้นเคย และมองเห็นคุณค่าของโรงเรียนจนกลายเป็นความผูกพันต่อกัน ต่อจากนั้นโรงเรียนก็จะมีพลังประชาชน คอยให้การสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

4. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดขึ้นได้ เช่น การจัดงานวันปีใหม่ งานวันสงกรานต์ งานหล่อเทียนพรรษา งานเวียนเทียน งานวันลอยกระทง ฯลฯ

5. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมแก่นักเรียน โดยการเชิญชวนประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมพร้อมทั้งได้รับเกียรติยกย่อง เกิดความประทับใจในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นจนกลายเป็นความรู้สึกผูกพันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างแน่นแฟ้น ได้แก่ กิจกรรมวันไหว้ครูและการจัดงานวันพ่อ วันแม่

5. การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียน โดยการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมด้วย ในส่วนที่โรงเรียนสามารถพัฒนาชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย อาทิ กิจกรรมนันทนาการ การสอนเสริม กิจกรรมด้านวัฒนธรรม กิจกรรมงานอดิเรก กิจกรรมพี่ช่วยน้อง กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นอกจากจะกำหนดหลักการของการจัดการศึกษาโดยให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 8(2) และมาตรา 9(5) ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น ในมาตรา 29 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา

สถานประกอบการ และสถาบันสำคัญอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน ดังนั้นการดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนในด้านให้บริการแก่ชุมชน จึงครอบคลุมไปถึงการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุนิตย์ สุวรรณมณี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนอยู่ในระดับน้อยทั้ง 5 งาน และมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ส่วนด้านการให้ชุมชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

สุพัตรา สุมโนมหาอุดม (2534 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่มีผู้ระบุสูงสุดในแต่ละด้าน คือ การวางแผนเรื่องเวลาไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติจริง เครื่องมือและวัสดุในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มีไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้บริการชุมชนทรุดโทรมหรือถูกทำลาย บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียน และขาดความร่วมมือจากบุคลากรในการรายงานผล

อิสรระ ไชยปราบ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 147 คน โดยศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาก และโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างน้อย ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามโครงการ กศ.พช. จำนวน 12 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ทุกขนาดโรงเรียนมีบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง และมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ภัทรพร ศักดิ์สูง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลางตามทัศนคติของผู้บริหารและคณะครู กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 477 คน ครูหัวหน้าที่เกี่ยวข้องในการบริการชุมชน จำนวน 629 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทที่เป็นจริงในการบริการชุมชนของโรงเรียนของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่คาดหวังสูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงในการบริการชุมชนของโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารสูงกว่าตามทัศนคติของครู แต่บทบาทที่ คาดหวังตามทัศนคติของครูสูงกว่าตามทัศนคติของผู้บริหาร คือ ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ปัญหาในการบริการชุมชนตามทัศนคติของผู้บริหารและครู พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดที่พบอันดับแรก ในการบริการชุมชนของโรงเรียน

ไพฑูริย์ ยาไทย (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อเปรียบเทียบกับรับรู้ระหว่างผู้นำชุมชนกับผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ใน 4 ด้าน คือ การให้บริการแก่ชุมชน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนมีการรับรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กัลยา พลีรักษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2536 – 2539) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การประสานงานกับชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้บริการชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ ขาดอัตรากำลังและบุคลากรที่มีความชำนาญในการประสานงานกับชุมชน ขาดแผนงานจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนไม่สามารถให้บริการทางวิชาชีพแก่ชุมชน และขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ภูวนาท คงแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้าน 1. การวางแผน

สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน 3. การให้บริการชุมชน 4. การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน 5. การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน

กานดา ปัญญาธร (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนสวนหลวง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทที่คาดหวังในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. บทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ของโรงเรียนโดยรวม ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. บทบาทที่คาดหวังในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน จำแนกตามสถานภาพของผู้เกี่ยวข้อง โดยรวมและด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอาจารย์ผู้สอน สำหรับด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนและด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. บทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน จำแนกตามสถานภาพของผู้เกี่ยวข้อง คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

บรูซ (Bruce 1972 : 6026 – A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ครูและประชาชนของอเมริกาทางตะวันตกตอนกลางต้องการให้ครูใหญ่ได้ทำงานร่วมกันกับชุมชนในด้านสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาวัยรุ่นและพัฒนาการของชุมชน ด้านการศึกษาควรจัดประชุมร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อผลในการศึกษา

เบเคอรา (Becerra 1974 : 6887 – A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและผู้แทนชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาตามหน้าที่และบทบาท และนโยบายที่ได้ตกลงกันได้ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพอสรุปได้ว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีหน้าที่ให้บริการทางการศึกษา ความรู้ และวัฒนธรรมของชุมชน เป็นผู้นำชุมชนในด้านต่าง ๆ และจะต้องได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากชุมชน โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งในด้านการให้บริการด้านอาคารสถานที่ การส่งเสริมความรู้ในด้านอาชีพ สุขภาพอนามัย ตลอดจนกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของชุมชน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ชุมชนมีความต้องการที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเสนอรายละเอียด ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย บุคลากร 3 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 70 คน จำแนกตามกลุ่มและเพศ มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มและเพศ

กลุ่มประชากร	จำแนกตามเพศ			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. บุคลากรในโรงเรียน	4	19	23	32.86
2. กรรมการโรงเรียน	8	7	15	21.43
3. กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง	13	19	32	45.71
รวม	25	45	70	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน 5
โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนมาก	ให้น้ำหนักคะแนน 4
โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนน 3
โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนน้อย	ให้น้ำหนักคะแนน 2
โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนน 1

การสร้างเครื่องมือ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. สร้างเครื่องมือตามกรอบภาระงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 งานคือ

2.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.2 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.3 การให้บริการและการพัฒนาชุมชน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องของถ้อยคำภาษาก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการส่งแบบสอบถามให้แก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกรรมการโรงเรียน กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน และกลุ่มกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวนทั้งสิ้น 70 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้ง 70 ฉบับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของเบส์ท (Best 1977 : 320) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง โรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกตัวเลือกนั้น} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร

$$\mu = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ μ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum fX$ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนนในช่องเดียวกัน

N หมายถึง จำนวนประชากร

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum f(x - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ σ หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

f หมายถึง ความถี่ของข้อมูล

x หมายถึง ข้อมูลหรือคะแนนแต่ละตัว

N หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ตามความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ทั้งบุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกโรงเรียน ซึ่งมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการโรงเรียน กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน และกลุ่มกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

การดำเนินงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม เกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว โดยรวมทุกด้าน คือ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้าน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้าน การให้บริการและพัฒนาชุมชน มีรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมทุกด้าน
จำแนกตามกลุ่มของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

การดำเนินงาน ความสัมพันธ์ชุมชน	ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง								
	บุคลากร ในโรงเรียน		กรรมการ โรงเรียน		เครือข่าย ผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.80	0.67	3.89	0.56	3.98	0.48	3.89	0.09	มาก
2. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.79	0.59	4.03	0.45	3.94	0.59	3.92	0.12	มาก
3. ด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน	3.81	0.59	3.93	0.50	4.08	0.50	3.94	0.14	มาก
รวม	3.80	0.01	3.95	0.07	4.00	1.78	3.92	0.03	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\mu = 3.89, 3.92$ และ 3.94 ตามลำดับ) เมื่อจำแนกตามกลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ทุกกลุ่มของผู้เกี่ยวข้อง คือ กลุ่มบุคลากรของโรงเรียน กลุ่มกรรมการโรงเรียน และกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\mu = 3.80, 3.95$ และ 4.00 ตามลำดับ)

การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	บุคลากรในโรงเรียน		กรรมการโรงเรียน		เครือข่ายผู้ปกครอง		รวม		ระดับ
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	
1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนบ้าน และชุมชน	3.91	1.00	3.67	0.82	3.84	0.72	3.81	0.13	มาก
2. จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.13	0.87	3.87	0.74	4.16	0.77	4.05	0.16	มาก
3. เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.70	0.93	4.13	0.64	3.91	0.64	3.91	0.22	มาก
4. มีการพบปะเยี่ยมเยียนสร้างความใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม	3.83	0.94	3.93	0.80	3.97	0.74	3.91	0.07	มาก
5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.83	0.89	3.87	0.92	4.22	0.71	3.97	0.22	มาก
6. ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และประเพณี	4.17	0.78	4.20	0.68	4.44	0.56	4.27	0.15	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	บุคลากร ในโรงเรียน		กรรมการ โรงเรียน		เครือข่าย ผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
7. ร่วมงานอื่น ๆ ของชุมชนใน ท้องถิ่นหรือของบุคคล ตาม วาระอันควร	3.74	0.86	3.87	0.83	3.81	0.69	3.81	0.06	มาก
8. เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับ หน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	3.65	0.98	3.93	0.88	3.72	0.73	3.77	0.15	มาก
9. ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลองปรับปรุงถนน ในชุมชน	3.26	1.01	3.67	0.90	3.75	0.88	3.56	0.26	มาก
10. ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้ น้ำและประหยัดไฟฟ้า	3.83	0.72	3.73	0.88	3.97	0.74	3.84	0.12	มาก
รวม	3.81	0.26	3.89	0.18	3.98	0.23	3.89	0.06	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 10 ข้อ โดยหัวข้อร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.27$) รองลงมา คือ หัวข้อจัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\mu = 4.05$) และน้อยที่สุด คือ หัวข้อร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลองปรับปรุงถนนในชุมชน ($\mu = 3.56$)

ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม เกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	บุคลากรในโรงเรียน		กรรมการโรงเรียน		เครือข่ายผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
11. ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน	3.65	0.71	3.60	0.63	3.91	0.73	3.72	0.16	มาก
12. ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.78	0.90	4.00	0.53	4.03	0.78	3.94	0.14	มาก
13. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.70	0.70	3.87	0.74	3.78	0.87	3.78	0.09	มาก
14. การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน	3.65	0.78	4.13	0.74	3.97	0.78	3.92	0.24	มาก
15. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.78	0.80	4.07	0.70	3.84	0.77	3.90	0.15	มาก
16. การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน	3.74	0.81	3.93	0.96	3.69	0.78	3.79	0.13	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน	บุคลากร ในโรงเรียน		กรรมการ โรงเรียน		เครือข่าย ผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
17. เชิญชวนให้ชุมชน สนับสนุนช่วยเหลือกิจการ โรงเรียน ทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการ เงินที่ขาดแคลน	3.87	0.87	4.20	0.86	4.16	0.68	4.08	0.18	มาก
18. การเชิญศิษย์เก่าที่มี ชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อ ชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	3.30	0.82	3.73	0.80	3.78	0.83	3.61	0.26	มาก
19. ร่วมมือกับหน่วยงาน สาธารณสุขในการจัดบริการ ด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	4.26	0.75	4.53	0.74	4.16	0.85	4.32	0.19	มาก
20. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษา ให้แก่นักเรียนในโรงเรียน	4.13	0.87	4.20	0.86	4.13	0.75	4.15	0.04	มาก
รวม	3.79	0.27	4.03	0.26	3.95	0.17	3.92	0.12	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 10 ข้อ โดยหัวข้อร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่นักเรียนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.32$) รองลงมา คือ หัวข้อร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน ($\mu = 4.15$) และน้อยที่สุด คือ หัวข้อการเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต ($\mu = 3.61$)

ด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องของแต่ละกลุ่ม เกี่ยวกับการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ในด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน มีรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในด้านการให้บริการ และพัฒนาชุมชน

การให้บริการและการพัฒนาชุมชน	บุคลากรในโรงเรียน		กรรมการโรงเรียน		เครือข่ายผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
21. การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และอื่น ๆ ของโรงเรียน	3.91	0.79	4.07	0.70	3.97	0.65	3.98	0.08	มาก
22. การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน	3.70	0.97	3.47	0.83	3.88	0.71	3.68	0.2	มาก
23. มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรม และการละเล่น พื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์	3.78	0.74	4.27	0.70	4.16	0.57	4.07	0.25	มาก
24. ประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน	3.91	0.60	3.93	0.70	4.09	0.69	3.98	0.1	มาก
25. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชน	3.70	0.76	3.87	0.92	4.09	0.64	3.89	0.2	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การให้บริการและการพัฒนาชุมชน	บุคลากร ในโรงเรียน		กรรมการ โรงเรียน		เครือข่าย ผู้ปกครอง		รวม		
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	ระดับ
26. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในชุมชน	4.04	0.82	4.13	0.83	4.34	0.65	4.17	0.15	มาก
27. ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรมให้บุคคลในโรงเรียนไปช่วยกิจการส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น	3.70	0.82	3.87	0.74	4.09	0.64	3.89	0.2	มาก
28. นำความรู้ด้านต่างๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3.65	0.71	3.93	0.80	4.13	0.71	3.90	0.24	มาก
29. การเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัดมลพิษ การวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนการสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ	3.96	0.64	4.07	0.70	4.00	0.72	4.01	0.06	มาก
30. การเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน	3.74	0.92	3.73	0.80	4.06	0.80	3.84	0.19	มาก
รวม	3.81	0.13	3.93	0.22	4.08	0.12	3.94	0.14	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน ด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 10 ข้อ โดยหัวข้อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.17$) รองลงมา คือ หัวข้อมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์ ($\mu = 4.07$) และน้อยที่สุด คือ หัวข้อการจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน ($\mu = 3.68$)

การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

ตามความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม

ผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทุกกลุ่ม ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กรรมการโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน และกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ระดับมาก 29 ข้อ เมื่อนำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาจัดเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้ผลออกมาดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของบุคลากร
ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
19. ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	4.32	0.19	1
6. ร่วมมือในการจัดกิจกรรม วันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี	4.27	0.15	2
26. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ ประชาชนในชุมชน	4.17	0.15	3
20. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนใน โรงเรียน	4.15	0.04	4
17. เชิญชวนให้ชุมชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน	4.08	0.18	5
23. มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์	4.07	0.25	6
2. จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.05	0.16	7
29. การเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัด มลพิษ การวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน การสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ	4.01	0.06	8
21. การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็ก เล่นและอื่น ๆ ของโรงเรียน	3.98	0.08	9
24. ประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน	3.98	0.1	10
5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.97	0.22	11
12. ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.94	0.14	12
14. การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน	3.92	0.24	13
3. เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.91	0.22	14
4. มีการพบปะเยี่ยมเยียนสร้าง ความใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม	3.91	0.07	15
15. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.90	0.15	16
28. นำความรู้ด้านต่าง ๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3.90	0.24	17

ตารางที่ 6 (ต่อ)

25. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชน	3.89	0.2	18
27. ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรมให้บุคคลในโรงเรียนไปช่วยกิจการส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น	3.89	0.2	19
10. ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้น้ำและประหยัดไฟฟ้า	3.84	0.12	20
30. การเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน	3.84	0.19	21
1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน	3.81	0.13	22
7. ร่วมงานอื่น ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นหรือของบุคคลตามวาระอันควร	3.81	0.06	23
16. การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน	3.79	0.13	24
13. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.78	0.09	25
8. เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	3.77	0.15	26
11. ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน	3.72	0.16	27
22. การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน	3.68	0.2	28
18. การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	3.61	0.26	29
9. ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลองปรับปรุงถนนในชุมชน	3.56	0.26	30

จากตารางที่ 6 แสดงว่า บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนวัดลาดบัวขาว มีการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่อง "ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน" มากที่สุด ($\mu = 4.32$) และดำเนินงานในเรื่อง "ร่วมมือกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน" น้อยที่สุด

ตามความคิดเห็นของกรรมการโรงเรียน

ผลการจัดเรียงหัวข้องานความสัมพันธ์ของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 30 ข้อ จากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของกรรมการโรงเรียน

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
19. ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	4.53	0.74	1
23. มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์	4.27	0.70	2
6. ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และ ประเพณี	4.20	0.68	3
17. เชิญชวนให้ชุมชนสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน	4.20	0.86	4
20. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนใน โรงเรียน	4.20	0.86	5
3. เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.13	0.64	6
14. การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน	4.13	0.74	7
26. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ ประชาชนในชุมชน	4.13	0.83	8
15. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	4.07	0.70	9
21. การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็ก เล่นและอื่น ๆ ของโรงเรียน	4.07	0.70	10
29. การเป็นผู้ช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัด มลพิษ การวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนการสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ	4.07	0.70	11
12. ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	4.00	0.53	12
4. มีการพบปะเยี่ยมเยียนสร้างความใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม	3.93	0.80	13
8. เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	3.93	0.88	14
16. การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน	3.93	0.96	15
24. ประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน	3.93	0.70	16

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
28. นำความรู้ด้านต่างๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3.93	0.80	17
2. จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.87	0.74	18
5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.87	0.92	19
7. ร่วมงานอื่น ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นหรือของบุคคลตามวาระอันควร	3.87	0.83	20
13. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.87	0.74	21
25. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชน	3.87	0.92	22
27. ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรมให้บุคคลในโรงเรียนไปช่วยกิจการส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น	3.87	0.74	23
10. ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้น้ำและประหยัดไฟฟ้า	3.73	0.88	24
18. การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	3.73	0.80	25
30. การเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน	3.73	0.80	26
1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน	3.67	0.82	27
9. ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน	3.67	0.90	28
11. ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน	3.60	0.63	29
22. การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน	3.47	0.83	30

จากตารางที่ 7 แสดงว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนวัดลาดบัวขาวมีการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่อง "ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่แก่นักเรียนในโรงเรียน" มากที่สุด ($\mu = 4.53$) และดำเนินงานในเรื่อง "การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน" น้อยที่สุด ($\mu = 3.47$)

ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน

ผลการจัดเรียงลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 30 ข้อ จากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของบุคลากร
ในโรงเรียน

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
19. ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	4.26	0.75	1
6. ร่วมมือในการจัดกิจกรรม วันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และ ประเพณี	4.17	0.78	2
2. จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.13	0.87	3
20. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน	4.13	0.87	4
26. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ ประชาชนในชุมชน	4.04	0.82	5
29. การเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัด มลพิษ การวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน การสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ	3.96	0.64	6
1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียน บ้าน และ ชุมชน	3.91	1.00	7
21. การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และอื่น ๆ ของโรงเรียน	3.91	0.79	8
24. ประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน	3.91	0.60	9
17. เชิญชวนให้ชุมชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน	3.87	0.87	10
4. มีการพบปะเยี่ยมเยียนสร้าง ความใกล้ชิดเพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหา ของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม	3.83	0.94	11
5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	3.83	0.89	12
10. ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้น้ำและประหยัดไฟฟ้า	3.83	0.72	13
12. ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	3.78	0.90	14
15. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.78	0.80	15

ตารางที่ 8 (ต่อ)

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
23. มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่น พื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์	3.78	0.74	16
7. ร่วมงานอื่น ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นหรือของบุคคลตามวาระอันควร	3.74	0.86	17
16. การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน	3.74	0.81	18
30. การเป็นผู้มาในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน	3.74	0.92	19
3. เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.70	0.93	20
13. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.70	0.70	21
22. การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน	3.70	0.97	22
25. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชน	3.70	0.76	23
27. ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรมให้บุคคลในโรงเรียนไปช่วยกิจการส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น	3.70	0.82	24
8. เข้าร่วมแข่งขันกีฬา กับ หน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	3.65	0.98	25
11. ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน	3.65	0.71	26
14. การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน	3.65	0.78	27
28. นำความรู้ด้านต่างๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3.65	0.71	28
18. การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	3.30	0.82	29
9. ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน	3.26	1.01	30

จากตารางที่ 8 แสดงว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนวัดลาดบัวขาวมีการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่อง "ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่นักเรียนในโรงเรียน" มากที่สุด ($\mu = 4.26$) และดำเนินงานในเรื่อง "ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน" น้อยที่สุด ($\mu = 3.26$)

ตามความคิดเห็นของกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

ผลการจัดเรียงลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว จำนวน 30 ข้อ จากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การจัดลำดับหัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชนตามความคิดเห็นของ
กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
6. ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และ ประเพณี	4.44	0.56	1
26. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีบริการสุขภาพอนามัยแก่ ประชาชนในชุมชน	4.34	0.65	2
5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน	4.22	0.71	3
2. จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.16	0.77	4
17. เชิญชวนให้ชุมชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน	4.16	0.68	5
19. ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน	4.16	0.85	6
23. มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่น พื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์	4.16	0.57	7
20. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนในโรงเรียน	4.13	0.75	8
28. นำความรู้ด้านต่าง ๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4.13	0.71	9
24. ประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน	4.09	0.69	10
25. ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของ ประชาชนในชุมชน	4.09	0.64	11
27. ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรม ให้บุคคลในโรงเรียนไปช่วยกิจการส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น	4.09	0.64	12
30. การเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือ บุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน	4.06	0.80	13
12. ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	4.03	0.78	14

ตารางที่ 9 (ต่อ)

หัวข้องานความสัมพันธ์ชุมชน	μ	σ	ลำดับที่
29. การเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัดมลพิษ การวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนการสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ	4.00	0.72	15
4. มีการพบปะเยี่ยมเยียน สร้างความใกล้ชิดเพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม	3.97	0.74	16
10. ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้น้ำและประหยัดไฟฟ้า	3.97	0.74	17
14. การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน	3.97	0.78	18
21. การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และอื่น ๆ ของโรงเรียน	3.97	0.65	19
3. เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.91	0.64	20
11. ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน	3.91	0.73	21
22. การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน	3.88	0.71	22
1. การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน	3.84	0.72	23
15. การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน	3.84	0.77	24
7. ร่วมงานอื่น ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นหรือของบุคคลตามวาระอันควร	3.81	0.69	25
13. ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.78	0.87	26
18. การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	3.78	0.83	27
8. เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	3.72	0.73	28
9. ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน	3.75	0.88	29
16. การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน	3.69	0.78	30

จากตารางที่ 9 แสดงว่า คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียน วัดลาดบัวขาวมีการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่อง "ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และประเพณี" มากที่สุด ($\mu = 4.44$) และดำเนินงานในเรื่อง "การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน" น้อยที่สุด ($\mu = 3.69$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน วัดลาดบัวขาว ตามความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการโรงเรียน 15 คน กลุ่มบุคลากรในโรงเรียน 23 คน และกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครอง 32 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน จำนวน 30 ข้อ เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วนำมา วิเคราะห์หาความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ กรรมการโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน และเครือข่ายผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวใน 3 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนแต่ละกลุ่มและทุกกลุ่มเห็นว่า โรงเรียนวัดลาดบัวขาว ดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อของแต่ละด้าน การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนทุกข้อ ทั้ง 30 ข้อ อยู่ในระดับมาก แต่มีการดำเนินงานอยู่ข้อหนึ่ง ที่คณะกรรมการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานอยู่ใน ระดับมากที่สุด คือ “ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียน ในโรงเรียน” ($\mu = 4.53$)

2. เมื่อมาพิจารณาว่า โรงเรียนวัดลาดบัวขาวดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนในเรื่องใด มากที่สุด พบว่า บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม คณะกรรมการโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียน มีความ คิดเห็นตรงกันว่าโรงเรียนดำเนินงานในเรื่อง “ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้าน สุขภาพอนามัยให้แก่ นักเรียน” แต่คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองกลับมีความคิดเห็นว่าโรงเรียน ดำเนินงานในเรื่อง “ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ ประเพณี” มากที่สุด ส่วนการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวในเรื่องใด

น้อยที่สุด พบว่า บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มและบุคลากรในโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า โรงเรียนดำเนินงานในเรื่อง "ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน" น้อยที่สุด ซึ่งต่างจากคณะกรรมการโรงเรียนที่มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานในเรื่อง "การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน" น้อยที่สุด และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานในเรื่อง "การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน" น้อยที่สุด

3. บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมความสัมพันธ์ชุมชนที่โรงเรียน วัดลาดบัวขาวดำเนินงานน้อยที่สุด 7 ลำดับสุดท้าย ซึ่งคิดเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนกิจกรรมทั้งหมด 30 กิจกรรม มีดังนี้

- 3.1 ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน
- 3.2 การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียน เพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต
- 3.3 การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน
- 3.4 ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน
- 3.5 เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น
- 3.6 ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- 3.7 การใช้สถานประกอบการในชุมชน เป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวัดลาดบัวขาวทุกกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า การดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และด้านการให้บริการและพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก แสดงว่าการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาวในภาพรวมดี เป็นที่ยอมรับของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

2. กิจกรรมความสัมพันธ์ชุมชนที่โรงเรียนวัดลาดบัวขาวทำน้อยที่สุด 7 ลำดับสุดท้าย เพราะมีข้อจำกัดหลายประการดังนี้

2.1 การร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง ปรับปรุงถนนในชุมชน กิจกรรมนี้ที่ทำน้อยมาก เพราะโรงเรียนวัดลาดบัวขาวตั้งอยู่ในชุมชนเมือง ไม่มีคูคลอง ส่วนการปรับปรุงถนนก็เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

2.2 การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียน เพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต กิจกรรมนี้ทำน้อยมาก เนื่องจากโรงเรียนวัดลาดบัวขาวเป็นโรงเรียนประถมศึกษา นักเรียนอยู่ในวัยเด็ก ปัญหาการดำเนินชีวิตจึงมีไม่มากเท่าเด็กวัยรุ่น

2.3 การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน กิจกรรมนี้ทำน้อยมาก เพราะชุมชนไม่ได้ขอให้โรงเรียนไปช่วย แม้ว่าโรงเรียนจะมีทั้งเครื่องดนตรีไทยและสากลให้นักเรียนฝึกเล่นจนมีความสามารถที่จะเล่นดนตรีได้พอสมควรก็ตาม

2.4 ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนกิจกรรมนี้เท่าที่ผ่านมาจัดทำน้อยมาก ชุมชนมักจะเป็นผู้รับฟังมากกว่า ส่วนการพัฒนาโรงเรียนก็มักจะคิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแล้วแต่ผู้บริหารและคณะครูจะดำเนินการ

2.5 การเข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นกิจกรรมนี้ทำน้อยมาก เพราะการแข่งขันกีฬาที่ชุมชนจัดไม่ค่อยมี หากจะมีอยู่บ้างก็มักจะจัดการแข่งขันกีฬาสำหรับผู้ใหญ่มากกว่าสำหรับเด็ก

2.6 ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมนี้ทำน้อยมากเนื่องจากยังมีความคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร

2.7 การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน กิจกรรมนี้ทำน้อยมาก เนื่องจากฝึกวิชาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษายังมีไม่มากและหลากหลายเหมือนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจึงฝึกปฏิบัติกันในวงแคบเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ควรจะต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียน ทั้งบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ว่าการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดการศึกษา มิใช่เป็นหน้าที่เฉพาะบุคลากรในโรงเรียนเท่านั้น แต่จะต้องให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนด้วย ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันสังคมที่ทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพของคนให้แก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้คนเหล่านั้นไปพัฒนาชุมชน สังคม และประชาชาติต่อไป

2. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว ควรจะใช้ประโยชน์จากชุมชนช่วยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น นอกจากจะเชิญบุคลากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่

นักเรียนแล้ว โรงเรียนควรใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างขึ้น

3. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว ควรจะได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง จัดทำเป็นทำเนียบไว้ และติดต่อเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

4. โรงเรียนควรดำเนินงานครบสัมพันธ์ชุมชนในเชิงรุก เช่น การให้บริการแก่ชุมชนไม่ควรรอให้ชุมชนขอมาเท่านั้น แต่โรงเรียนควรเสนอที่จะให้นักเรียนที่มีความสามารถในการแสดง หรือการเล่นดนตรีไปร่วมแสดงในงานที่ชุมชนจัดขึ้น เพราะนอกจากเป็นการให้บริการแก่ชุมชนแล้วยังให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถ และเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนอีกด้วย

5. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว ควรจะให้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรที่หลากหลายในชุมชน มีบทบาทต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยเพิ่มจำนวนครั้งของงานประชุมเป็นภาคเรียนละ 3 ครั้งหรือเดือนละครั้ง และให้มีระเบียบวาระการประชุม ที่ให้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และความคาดหวังเกี่ยวกับการบริหารงานชุมชนของโรงเรียน เพื่อยืนยันว่าการบริหารงานชุมชนของโรงเรียนในปัจจุบันที่พบว่าดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามที่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องคาดหวังแล้วหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2. เมื่อโรงเรียนดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ตามข้อเสนอแนะทั้ง 5 ข้อข้างต้นแล้ว ควรจะได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน เพื่อประเมินผลว่าการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเป็นที่พอใจในแก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา พลีรักษ์. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- กานดา ปัญญาธร. บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์
ชุมชนของโรงเรียนสวนหลวง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2547.
- การศึกษา, สำนัก. แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ระยะแผนพัฒนา
กรุงเทพมหานคร : ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
แห่งประเทศไทย จำกัด, 2545.
- _____. มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2540.
- กิติมา ปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2532.
- เกียรติศักดิ์ ฤทธิวงศ์. “แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน,”
วารสารกรุงเทพมหานคร. 11 (สิงหาคม 2530) : 9 –15.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษา
จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.
- _____. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการ
กศ.พช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.
- _____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2529.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- จรัส โพธิศิริ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2523.
- ชีรวัดณ์ นิจนตร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศ กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2528.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา
เล่มที่ 3 หน่วยที่ 8 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

- ธีรวิมล ประทุมทรัพย์ และคณะ. การบริหารและการนิเทศการศึกษา. สงขลา : เกมการพิมพ์, 2530.
- ทิพาพร วรรณประภา. "บทบาทครูกับการพัฒนาท้องถิ่น," วารสารพัฒนาชุมชน. (21 มิถุนายน 2525) : 40.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอส เอ็ม จำกัด, 2525.
- ปรีชา คัมภีร์ปกกรณ์. เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2530.
- พนิจดา วีระชาติ. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2542.
- ไพฑูริย์ ยาไทย. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามการรับรู้ของผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.
- ไพฑูริย์ ลินลาวัฒน์. เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 8 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- ภัทรพร ศักดิ์สูง. บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมส่วนกลางตามทัศนะของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536.
- ปิญญา สาทร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- ภูวนาท คงแก้ว. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วรรณีย์ เหล่าสุนทร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. สงขลา : วิทยาลัยครูสงขลา, 2525.
- วิจิตร ภัคดิรัตน์. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 1 – 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- วิมลศรี อุปรมัยและคณะ. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชัยศิริการพิมพ์, 2528.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2526.

- ศิริ เทศประสิทธิ์. "บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาในสังคมไทย," ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 8 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2526.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2545.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "สายสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง," สารพัฒนาหลักสูตร. 44 (2528) :
19 – 28.
- สุพัตรา สุมโนมหาอุดม. **การศึกษากระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในส่วนกลาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2534.
- สุพิชญา อีระกุล. **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523.
- สุนิตย์ สุวรรณมณี. **การศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2534.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. **การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2526.
- _____. **การบริหารโรงเรียน : นวัตกรรม เทคนิค : ประสบการณ์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2526.
- สุวัฒน์ พุทธเมธา. **ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพัสนา,
2528.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. **เอกสารการสอนชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร
การศึกษาหน่วยที่ 8 – 15.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- หวน พิณพันธ์. **การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษร,
2529.
- อิสระ ไชยปราบ. **บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาชุมชนของโรงเรียน
ประถมศึกษาในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.)
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2534.

Bruce, Elkins Louis. "The Role of Elementary principle in Community School Relation,"

Dissertation Abstracts International. 90 (1972) : 11.

Becerra, Vaga G. "Role Perceptions of Administrators and Community Representation in

Participatory Decision Making," **Dissertation Abstracts International.** 34 (1974) :

6887 – A.

Best, John W. **Research in Education.** New Jersey, Prentice – Hall, 1977.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายดรณพันธ์	ลิมศิริ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางคอแหลม
สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
2. นางสาวจุฑามาศ	นาคีสุวรรณ	ศึกษาธิการเขตบางคอแหลม
สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
3. นางวาสนา	ต้นทักำเนิด	ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

ที่ ศธ บส.0564.07/1/189

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

31 มกราคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายดรณพันธ์ ลิ้มศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางจิราภรณ์ บานเย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว" ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ ประเสริฐศิลป์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล กรรมการ

บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/190

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

31 มกราคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวจุฑามาศ นาคีสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางจิราภรณ์ บานเย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว" ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ ประเสริฐศิลป์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล กรรมการ

บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

ที่ ศธ บส.0564.07/1/191

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

31 มกราคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวาสนา ตันท์กำเนิด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วย นางจิราภรณ์ บานเย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว ปัจจุบันกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว" ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วระ ประเสริฐศิลป์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล กรรมการ

บัณฑิตศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถที่จะให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตครุศาสตร์

โทรศัพท์ 0-2890-2000 ต่อ 521

โทรสาร 0-2890-2000 ต่อ 521

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง
การศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน
ของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนวัดลาดบัวขาว

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ จึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและครอบครัวแต่ประการใด จึงขอให้ท่านโปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง

ขอขอบคุณอย่างสูง
นางจิราภรณ์ บานเย็น
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสถานภาพของท่าน

1. สถานภาพ

- บุคลากรในโรงเรียน
- กรรมการโรงเรียน
- กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

2. เพศ

- ชาย
- หญิง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน
วัดลาดบัวขาว

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน
วัดลาดบัวขาวตามที่ปฏิบัติจริง

ข้อ	งานความสัมพันธ์ชุมชน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในระหว่างการประชุม คณะกรรมการโรงเรียน				✓	

ความหมาย

จากตัวอย่างแสดงว่าในการปฏิบัติจริง โรงเรียนเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในระหว่าง
การประชุมคณะกรรมการโรงเรียนใน ระดับน้อย

คำชี้แจง โรงเรียนดำเนินงานต่อไปนี้มาก - น้อยเพียงใด

ข้อ	งานความสัมพันธ์ชุมชน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ข้อ 1 - 10 การจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียน บ้านและชุมชน					
2	จัดการประชุมผู้ปกครองในชุมชนทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
3	เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน					
4	มีการพบปะเยี่ยมเยียนสร้างความใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนและทางบ้านในวาระที่เหมาะสม					
5	โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน					
6	ร่วมมือในการจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี					
7	ร่วมงานอื่นๆของชุมชนในท้องถิ่นหรือของบุคคลตามวาระอันควร					
8	เข้าร่วมแข่งขันกีฬากับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น					
9	ร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ ขุดลอกคูคลองปรับปรุงถนนในชุมชน					
10	ร่วมกับชุมชนรณรงค์การใช้น้ำและประหยัดไฟฟ้า					

ข้อ	งานความสัมพันธ์ชุมชน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ข้อ 11 – 20 ชุมชนให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน					
12	ชุมชนให้ความคิดเห็นแก่โรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน					
13	ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น					
14	การเชิญวิทยากรในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน					
15	การให้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน					
16	การใช้สถานประกอบการในชุมชนเป็นแหล่งฝึกวิชาชีพของนักเรียน					
17	เชิญชวนให้ชุมชนสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลโรงเรียนทางด้านกำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนด้านการเงินที่ขาดแคลน					
18	การเชิญศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียงมาพบนักเรียนเพื่อชี้แนะทางในการดำเนินชีวิต					
19	ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนในโรงเรียน					
20	ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียน					

ข้อ	งานความสัมพันธ์ชุมชน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	การให้บริการและการพัฒนาชุมชน ข้อ 21 – 30 การให้บริการแก่ชุมชนได้ใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา สนามเด็กเล่นและอื่น ๆ ของโรงเรียน					
22	การจัดวงดนตรี การแสดงของนักเรียนและอื่น ๆ ไปให้บริการในงานของชุมชน					
23	มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เมื่อมีการจัดงานเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ เช่น งานสงกรานต์					
24	ประสานงานกับองค์กรอื่นๆ เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชน					
25	ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการเพิ่มพูนความรู้ที่จะพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชน					
26	ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการบริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในชุมชน					
27	ให้คำแนะนำแก่สมาชิกของชุมชนที่มาขอคำปรึกษาในการจัดการกิจกรรมให้บุคลากรในโรงเรียนไปช่วยกิจการงานส่วนร่วมที่ชุมชนจัดขึ้น					
28	นำความรู้ด้านต่าง ๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
29	การเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น การป้องกันและกำจัดมลพิษการวางมาตรการรักษาความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนการสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน ฯลฯ					
30	การเป็นผู้นำในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครอบครัวนักเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนในภาวะขาดแคลน					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางจิราภรณ์ บานเย็น
วันเกิด	16 ธันวาคม 2492
สถานที่เกิด	อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	501/371 ถนนพระรามที่ 3 แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพฯ 10120 โทร. 0-1832-0015
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดลาดบัวขาว แขวงบางค้อแหลม เขตบางค้อแหลม กรุงเทพมหานคร 10120 โทร 0-2289-0664

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2508	ประโยคมัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมวิสามนิตสันกำแพง
พ.ศ. 2510	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
พ.ศ. 2514	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูเชียงใหม่
พ.ศ. 2528	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2515	บรรจุเข้ารับราชการครูโรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2518	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2520	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนวัดดอกไม้ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2534	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดทองโน เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสะพาน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดคลองภูมิ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดบัวขาว เขตบางค้อแหลม กรุงเทพมหานคร